2.000.000 ТОННА ПАХТА ТАЙЁР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 221 (20. 788) • 1990 йил 27 сентябрь, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

ҲОСИЛ—90

ЭРТА БОШЛАНДИ, ЭРТА ЯКУНЛАНАДИ

«Совет Ўзбекистони» сайёр таҳририяти Сурхондарё пахтакорлари ҳузурида

Деҳқончиликда йилдан йилнинг фарқи бор. Гоҳо об-ҳаво ноқулай келиб, пахтакорларни йил бўйи қийнаб қўяди. Ҳатто ҳашарчи чақирмаймиз, деб ваъда қилинганда ҳам охир-оқибатда бу аҳддан воз кечилган вақтлар кўп бўлган. Мисол учун ўтган йилни олайлик. Кўклам ноқулай келди, куз серёмғир бўлди. Терим кечикди. Ҳашарчилар ҳам чақирилди. План қийинчилик билан бажарилди.

Сурхондарёлик пахтакорлар учун кўклам чигитни ўз вақтида экиб, ундириб олиш учун жуда қулай келди. Ёзда ғўза парваришига зўр берилди. Лекин август ойида ҳаво одатдагидан иссиқ келганлиги туфайли анча ҳосил тугунлари тушиб кетганлиги рост. Бироқ шунга қарамай вилоят далаларида мўл ҳосил етиштирилди. Бу ҳосил наинки режани бажаришга, балки юксак социалистик мажбуриятни ҳам бажаришга етади.

Вилоятда ҳар куни йиллик режанинг тўрт фоизи миқдорида пахта тайёрланмоқда. Мусобақада Ангор райони патакорлари ҳамон пешқадам. Улар йиллик маррага яқинлашиб қолишди. Қумқўрғонлик, жарқўрғонлик, сариосиёлик пахтакорлар ҳам пешқадамдан ортда қолмасликка интилишяпти.

(Вилоят пахтакорларининг шижоатли меҳнатига бағишланган мақолалар рўзноманинг учинчи саҳифасида босилмоқда).

Гулчеҳра Аҳмедова Шеробод районидаги Владимир Қодиров номли совхознинг Эшбой Суюндиқов бошлиқ бригадасида меҳнат қилади. У ҳар куни ҳирмонга 120-130 килограммдан пахта териб бераётир. Нияти — мавсумда 7 тонна пахта териш.

Х. МАМАТҚУЛОВ олган сурат.

КИМ НЕЧАНЧИ ЎРИНДА?

Жумҳуриятимиз районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 24 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — мавсум бошидан буён, учинчи устун — шу жумладан машинада.

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ		
Гурлан	66,30	25,19
Шовот	64,58	15,31
Хазорасп	63,17	11,79
Хонқа	60,56	44,59
Янгиариқ	57,22	30,00
Хива	57,00	10,43
Қўшкўпир	55,36	21,85
Урганч	53,38	31,47
Янгибозор	49,59	38,04
Боғот	47,82	14,88
ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ		
Қува	61,55	19,01
Ленинград	60,22	6,16
Ўзбекистон	52,93	55,05
Бувайда	52,41	2,45
Фарғона	51,74	10,61
Тошлоқ	48,17	14,54
Бағдод	45,06	5,28
Ёзёвон	41,56	21,38
Охунбобоев	40,31	14,69
Фрунзе	37,68	37,30
Олтиариқ	34,94	5,51
Киров	33,99	7,52
Риштон	33,84	19,38
СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ		
Ангор	54,40	52,86
Жарқўрғон	47,84	58,18
Қумқўрғон	46,23	43,36
Шўрчи	44,58	36,82
Термиз	43,74	44,40
Сариосиё	42,76	22,95
Денов	41,63	16,07
Шеробод	39,27	43,14
Олтинсой	39,16	36,52
Ленин йўли	26,69	30,30
Гагарин	7,64	6,41
БУХОРО ВИЛОЯТИ		
Олот	57,69	30,46
Шофиркон	56,62	4,72
Қоракўл	51,53	14,77
Қизилтепа	44,16	3,18
Ғиждувон	40,15	0,95
Бухоро	34,76	9,42
Пешку	34,16	13,72
Вобкент	31,69	9,56
Ромитан	28,44	15,69
Свердлов	28,10	5,23
Коган	24,52	11,95
Навбаҳор	15,95	5,10
Навоий	13,33	7,41
АНДИЖОН ВИЛОЯТИ		
Марҳамат	51,70	38,73
Олтинкўл	51,27	10,12
Андижон	49,79	20,43
Ленин	44,70	16,56
Избоскан	40,00	23,23
Пахтаобод	38,88	28,71
Москва	35,44	7,76
Хўжаобод	32,45	5,61
Қўрғонтепа	31,42	23,68
Бўз	28,56	23,76
Жалолқудуқ	25,72	23,24
Балиқчи	23,76	1,75
Комсомолобод	17,03	11,66
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН МУХТОР ЖУМҲУРИЯТИ		
Амударё	52,33	52,39
Беруний	43,07	41,22
Элликқалъа	42,19	35,40
Тўрткўл	38,62	40,09
Қораўзак	35,45	48,35
Чимбой	29,26	30,55
Кегайли	27,65	29,81
Ленинобод	27,28	27,93
Хўжайли	20,98	23,13
Қўнғирот	11,33	4,91
Тахтакўпир	7,98	2,99
Бўзатов	7,28	—
Шуманай	5,98	2,93
ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ		
Ғузор	63,85	30,76
Чироқчи	46,40	22,94
Яккабоғ	41,95	12,35
Қарши	37,45	35,56
Косон	37,04	30,59
Баҳористон	33,74	40,70
Шаҳрисабз	33,68	9,18
Китоб	31,05	14,55
Усмон Юсупов	27,15	28,28
Қамаши	25,59	21,11
Муборак	18,01	22,47
Ульянов	16,42	13,42
Нишон	16,38	20,07
САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ		
Иштихон	47,06	46,20
Нарпай	34,40	30,00
Пайариқ	31,78	28,55
Пахтачи	29,37	18,83
Большевик	28,83	30,41
Каттақўрғон	29,79	15,99
Хатирчи	25,05	16,78
Оқдарё	19,59	9,42
Пастдарғом	18,39	13,19
Жомбой	16,09	19,98
НАМАНГАН ВИЛОЯТИ		
Чортоқ	50,77	27,26
Наманган	43,04	8,00
Янгиқўрғон	42,43	—
Уйчи	38,80	2,39
Тўрақўрғон	36,71	4,14
Поп	27,41	16,09
Чуст	20,50	1,09
Норин	18,23	8,49
Косонсой	16,78	13,18
Учқўрғон	9,95	3,21
Задарё	9,04	6,69
ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ		
Жиззах	32,50	31,38
Зомин	24,68	26,97
Октябрь	17,61	18,53
Зарбдор	16,10	18,60
Фориш	13,95	18,40
Арнасой	6,16	5,11
Дўстлик	4,08	2,85
Мирзачўл	3,40	2,90
Пахтакор	1,57	0,94
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ		
Бекобод	21,55	16,81
Чиноз	17,35	1,83
Пискент	9,40	0,59
Янгийўл	8,92	1,61
Коммунистик	8,67	10,25
Оққўрғон	8,00	0,80
Бўка	6,75	1,02
Ғалаба	5,02	4,95
Ўрта Чирчиқ	3,26	3,09
СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ		
Меҳнатобод	23,14	26,64
Боёвут	14,35	12,21
Ховос	16,19	18,85
Комсомол	9,76	9,99
Ильич	8,51	8,54
Сирдарё	6,96	1,65
Гулистон	4,67	1,26
Ворошилов	4,08	0,95
Оқолтин	3,90	2,12

БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

26 сентябрь куни Тошкентда очилган илмий-амалий конференция бозор иқтисодиёти шароитида жумҳуриятлар иқтисодий мустақилликка ўтишининг назарий ва амалий муаммоларини кўриб чиқади.

Бутуниттифоқ иқтисодиёт жамияти марказий бошқаруви ва унинг Ўзбекистон бўлими, Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши ҳузуридаги раҳбар ходимлар ва мутахассислар малакасини ошириш жумҳурият тармоқлараро институти ҳамда Тошкент халқ хўжалиги институти конференция ташкилотчилари бўлишди.

Конференцияга иттифоқдош жумҳуриятлардан келган иқтисодчилар, олимлар ва амалиётчи ходимлар тўпланди.

Улар жумҳуриятлар хўжалик мустақиллигининг иқтисодий асосларини, иқтисодиётни бозор муносабатларига ўтказишнинг методологик масалалари ҳамда жумҳуриятларнинг бозор шароитидаги хўжалик фаолияти механизми, шунингдек янги шароитда иқтисодиётни бошқаришни ташкил этиш ва унинг ҳуқуқий асослари масалаларини муҳокама қиладилар.

Конференцияни Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов очди.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари Р. А. Попов, Д. Ниетуллаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари, жумҳурият Давлат план комитетининг раиси Б. С. Ҳамидов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ФИЗИКЛАР СЕМИНАРИ

Нукусда ярим ўтказгичлар соҳасида ишловчи физикларнинг Бутуниттифоқ илмий семинари иш бошлади.

СССР Фанлар академиясининг «Ярим ўтказгичлар физикаси ва химияси» муаммолари бўйича илмий кенгаши, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ва Нукус университети семинарнинг ташкилотчиларидир.

(ЎзТАГ).

Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳи 60 ёшда

Олтмиш ёш — бу етуклик ёши. Бу инсоннинг куч-қудрати айни тўлган ва жуда катта тажриба орттирилган ёш. Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳи айни шу паллага қадам қўйди.

Ўрта Осиё давлат дорилфунунининг қишлоқ хўжалик куллиёти негизида 1930 йилда ташкил этилган бу билим даргоҳи жумҳуриятда энг катта ўқув ва илмий марказ бўлиб қолди. Олий ўқув юртининг тарихи — бу Ўзбекистонда деҳқончилик илми ва олий қишлоқ хўжалик таълими ривожининг тарихидир.

Бугунги кунда бу ерда деҳқончилик комплекси учун 11 мутахассислик бўйича ходимлар тайёрланмоқда. Билим юртида 10,2 минг йигит-қиз таълим олмоқда, уларнинг ярми кундузги бўлимларда ўқимоқда.

Билимгоҳ ташкил этилгандан буён ўтган йиллар мобайнида 39,2 минг мутахассис тайёрланди. Уларнинг аксарият кўпчилиги ҳозирги пайтда олган билимларини колхоз ва совхозларда, хўжаликлараро бирлашмалар ва илмий муассасаларда, олий ўқув юртларида, партия ва совет идораларида муваффақиятли қўлланмоқдалар. Улар Ўзбекистон ва бошқа жумҳуриятларнинг халқ хўжалигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Мазкур олий ўқув юртини битириб чиққанлар ишлаб чиқариш илғорлари, йирик олимлар бўлишди. Улар орасида 40 нафардан кўпроқ Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бор.

Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик институти ўзининг байналмилал бурчини бажара бориб, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари учун мутахассислар тайёрламоқда.

Институт қошида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти системасининг курслари ишлаб турибди. Уларда қишлоқ хўжалиги ва иқтисодий статистика бўйича хорижий мамлакатларнинг мутахассислари малака оширмоқдалар.

Олий ўқув юртининг ўқитувчилари мутахассислар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш билан бир қаторда катта илмий тадқиқот ишларини ҳам олиб боришмоқда. Тупроқ унумдорлигини оширишга, қишлоқ хўжалигини мелиорациялаш, механизациялаш ва химиялаш самарадорлигини оширишга, ўсимликларни зараркунандалардан, касалликлардан ва бегона ўтлардан ҳимоя қилишга, чорвачилик ва пиллачиликда маҳсулдорликнинг, экинлар, мева-узум ҳамда сабзавот ҳосилдорлигини юксалтиришга, генетика, селекция ва уруғчилик масалаларини ишлаб чиқишга, агросаноат комплексининг иқтисодий ва хўжалик дастурини такомиллаштиришга ҳамда қишлоқни ижтимоий жиҳатдан ривожлантиришга доир илмий асосланган тадбирларни ишлаб чиқишга асосий эътибор қаратилган.

Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳида талабалар илмий ишга кенг жалб этилмоқда. Талабалар илмий жамияти фаол ишламоқда. Унда талабаларнинг конструкторлик бюроси ва қирқдан ортиқ илмий тўгараклар ишлаб турибди. Тўрт мингдан ортиқ талаба турли илмий ва ижодий фаолият билан шуғулланмоқда.

Ҳар йили билимгоҳ олимларининг 40—45 та ишланмаси халқ хўжалигига жорий этилади. Уларни жорий этишдан олинган иқтисодий самара йилига 15—16 миллион сўмни ташкил этади.

Кейинги йилларда билимгоҳ олимлари кўплаб муаллифлик гувоҳномаларини олдилар ва ўнлаб ихтирочилик таклифларини жорий этдилар. Доцент Ҳ. Р. Мирзалиева фанни ривожлантиришдаги катта муваффақиятлари учун СССР Министрлар Кенгашининг мукофотига, профессор С. К. Холиқов билан доцент З. Н. Саидносирова эса Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлдилар.

Талабалар Ўрта Чирчиқ ноҳиясига жойлашган Киров номли ўқув хўжалигида амалий кўникма ҳосил қилишмоқда. Бу йирик қишлоқ хўжалик корхонаси бўлиб, пахтачилик, ем-хашак тайёрлаш, шоликорлик ва чорвачилик унинг асосий тармоқлари ҳисобланади. Хўжаликда пиллачилик, сабзавотчилик ҳамда бошқа тармоқлар ҳам ривожланган.

Билимгоҳ илмий кенгашининг 26 сентябрь куни шонли санага бағишлаб ўтказилган тантанали мажлисида жумҳуриятимиздаги энг кекса олий ўқув юртларидан бирини битириб чиққан кишилар ва унинг ходимлари, бошқа ўқув юртлари, жамоат, илмий ва партия ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар. Қишлоқ хўжалик билимгоҳи номига Совет Иттифоқи халқлардан, мамлакатимизнинг кўплаб минтақалари, хорижий мамлакатлардан турли тилларда табрик телеграммалари келди, бу эса Тошкент олий ўқув юртининг байналмилал ва илмий алоқалари мустаҳкам эканлигидан далолат беради.

Йиғилганлар ҳузурида Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади. У Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент қишлоқ хўжалик билимгоҳининг алоҳида ўрнак кўрсатган бир гуруҳ ходимларига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходимининг кўкракка тақиладиган нишонларини, шунингдек Ўзбекистон ССР Фахрий ёрлиқларини топширди.

Мажлис қатнашчилари Ўзбекистон Деҳқончилик-саноат комплексининг барча меҳнаткашларига мурожаатнома қабул қилдилар, уларни жумҳурият иқтисодий қудратини ривожлантириш учун бор куч, барча билим ва тажрибаларини сарфлашга чақирдилар.

Тантаналарда Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби А. И. Икромов, Тошкент вилоят партия комитетининг биринчи котиби С. М. Мамарасулов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Л. Гусейнов олган сурат.

ИТТИФОҚ ШАРТНОМАСИ ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК

ТАССнинг ПАРЛАМЕНТДАГИ МУХБИРЛАРИ ХАБАР БЕРАДИЛАР

Қисқа муддат ичида янги Иттифоқ шартномасини тузиш биринчи галдаги вазифалардан бири деб топилди. Қайта қуриш тақдири, жамиятимизнинг тарихий истиқболи, унинг танг ҳолатдан чиқиши ана шу шартномага боғлиқ деб таъкидланди 25 сентябрь куни СССР Олий Совети палаталарининг қўшма мажлисида.

Қонун чиқарувчилар янги Иттифоқ шартномаси концепциясини ишлаб чиқиш юзасидан шу йил ёзда иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар, ижтимоий-сиёсий ташкилотлар вакиллари билан бўлиб ўтган маслаҳатлашувлар тўғрисида Миллатлар Совети Раиси Р. Н. Нишоновнинг ахборотини тингладилар.

Нотиқ 12 иттифоқдош жумҳурият вакиллари СССР парламенти ва ҳукумати ишчи гуруҳининг шериклари бўлганини, янги Иттифоқ шартномасини тайёрлаш масалалари мухтор жумҳуриятлар олий мансабдор шахслари билан маслаҳат учрашувида ҳам муҳокама қилинганини таъкидлади.

Маслаҳат учрашувларидан келиб чиқадиган асосий хулосалар қандай?

Аввало, деб таъкидлади маърузачи, кўпгина масалалар юзасидан умумий қарашлар ва ёндашувларга эришилди. Дастлабки маслаҳатлашувлар жараёни жуда мураккаб бўлиб, билдирилган мулоҳазалар ғоят бир-бирига зидлигига қарамай, учрашувлар Иттифоқнинг янги қиёфаси, унинг субъектлари ўзаро муносабатлари характери хусусида нуқтаи назарларнинг мос келишини ҳам, таклиф этилаётган шартнома мазмуни, унинг концепцияси, шунингдек шартномага эришиш жараёни ўзини ташкил этишнинг хилма-хиллигини, кўп вариантлилигини намойиш этди.

Маслаҳат учрашувларининг қатнашчилари янги Иттифоқ шартномасининг тарихий аҳамиятини ва уни қисқа муддатларда тузиш зарурлигини тушунишда, бундан кейинги ишларнинг асосий муаммолари, йўланишлари ва усулларини белгилашда анча олға силжишга муваффақ бўлдилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ шартномасини тузмайди ва тасдиқламайди, бу жумҳуриятларнинг ишидир. Лойиҳа тайёргарлик комитети томонидан ишлаб чиқилади, комитетга жумҳуриятлар ва Иттифоқнинг олий давлати лавозимидаги кишилари киради. Бироқ ҳар бир СССР халқ депутати муайян территориал ёки миллий-территориал округдан, жамоат ташкилотидан сайланган ва шу тариқа кўпчилик одамларнинг манфаатлари ва иродасини ифодалайди. Демак, ҳеч биримиз бу ҳақиқий тақдирга дахлдор тадбирдан четда тура олмаймиз. Сиёсий қарашларимиз ва шахсий хайрихоҳлигимиздан қатъи назар, ҳаммамиз янги, демократик ва инсонпарвар миллий муносабатларни бунёдга келтириш ишида аниқ мавқени эгаллашимиз ва ўз обрўйимиздан фойдаланишимиз зарур, деди Миллатлар Советининг Раиси.

Шартномани ишлаб чиқиш ва янги Иттифоқни барпо этиш — бу шунчаки кўп томонлама, коллектив сиёсий ҳаракат эмас. Бу тарихий аҳамиятга эга бўлган воқеадир.

Янги Иттифоқ шартномаси ҳақидаги мунозарада иштирок этаётган кўпчилик депутатларнинг фикрича, унинг мақсади қаерда яшашидан ва миллатидан қатъи назар Иттифоқ барча фуқароларининг ижтимоий кафолатларини, ҳуқуқлари ва эркинликларини, шахснинг эркин ривожланишини таъминлашдан иборатдир.

Шу билан бирга Миллатлар Совети Раисига берилган саволларнинг миқёси жумҳуриятларнинг янги сиёсий ва иқтисодий муносабатларини излаш қанчалик мураккаблигини кўрсатиб турибди.

Берилган саволларнинг айримларини келтирамиз холос. Янги Иттифоқдаги субъектларнинг эҳтимол тутилган миқдори қанча? Ўзларини иттифоқдош жумҳуриятлар деб эълон қилган мухтор тузилмаларга муносабати қандай бўлади? Барча жумҳуриятлар ҳам шартномани имзолашга тайёр эканликларини маълум қилдими? Иттифоққа барча жумҳуриятлар бирданига эмас, балки аста-секин кира оладими? Жумҳуриятлар вакилларидан тузилган ишчи гуруҳи билан уларнинг олий органлари ўртасида зиддиятлар бўлмайдими?

Миллатлар Советининг Раиси Р. Н. Нишонов бу саволларнинг ҳар бирига батафсил жавоб беришга интилган бўлсада, ҳозирча бу жавобларни фақат дастлабки тарздаги жавоблар деб қараш мумкин.

Депутат Б. Олейник янги шартномани тузиш чоғида кейинги пайтда жуда ўткир намоён бўлган марказга ишончсизликни эътиборга олиб, алоҳида руҳий жиҳатга диққатни жалб этди. Шартнома асосини жумҳуриятлардан тўпланган таклифлар ташкил этиши керак.

Муҳокама чоғида бозорга ўтиш ва янги Иттифоқ шартномасини тайёрлаш жараёнлари ўзаро боғлиқлиги ва улар бир вақтда амалга оширилиши кераклиги таъкидланди.

Мажлисда СССР Президенти М. С. Горбачев, Президентлик Кенгаши ва СССР ҳукумати вакиллари иштирок этдилар. Меҳмон сифатида Япония парламенти делегацияси қатнашмоқда.

А. АЛАДИНСКИЙ,
Б. ГРИШЧЕНКО.

Иқтисодий мустақиллик чорраҳаларида

НАФОСАТ ЗАМИРИДАГИ МАВЖЛАР

Тошкент чинни заводи меҳнат жамоасининг хўжаликни янгича юритиш тажрибасидан

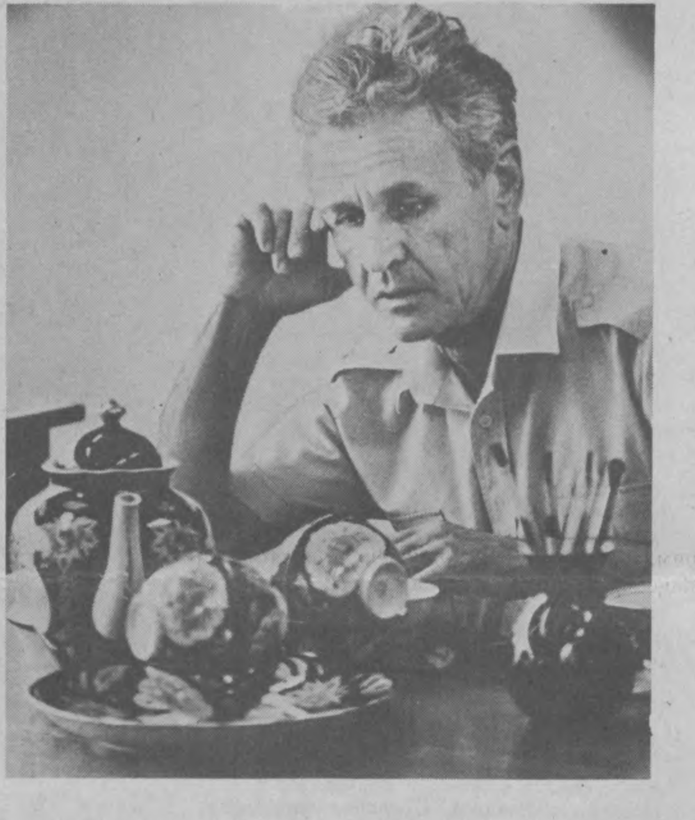

*

● Завод ветеранларидан В. Рашидова шогирди Н. Каримовага иш ўргатмоқда.

● Рассом Анвар Нуъмонов 36 йилдан бери шу даргоҳда. Унинг ижодига мансуб чинни буюмлари халқаро кўргазмаларда муносиб баҳо олган.

● Файзулла Раҳматуллаев ишчилар билан суҳбатлашишга жой танламайди — ҳовлидами, цехлардами масалаларни ҳал қилиб кетаверади.

В. МОЛГАЧЕВ суратлари.

*

Бу корхона ҳақида жумҳурият ва Иттифоқ, маҳаллий ва жаҳон матбуоти саҳифаларида кўп марта ёзилган. Чиннисозларнинг сермашаққат ва шарафли меҳнати керагича мадҳ этилган. Яқин тарих гувоҳ: бундан салкам қирқ йил муқаддам пойдеворига ғишт қўйилган Ўрта Осиёда ягона корхона эски шаҳар ва унга яқин маҳаллалардаги юзлаб эркак аёлларни яратувчилик иши билан таъминлаган. Лекин ҳозир бу ҳақда ёзмоқчи эмасман.

Тошкент чинни заводи белгиси қўйилган нафис буюмлар Лейпцигда, Загреб шаҳрида ўтказилган халқаро кўргазмаларда катта олтин медалларга лойиқ кўрилганлиги, Теҳрон ва Пловдив, Будапешт ва Брно кўргазмаларининг фахрли иштирокчиси бўлганлиги, корхона маҳсулотига Европа, Осиё, Лотин Америкасидаги харидорлар мунтазирлиги тўғрисида ҳикоя қилмайман. Санъат билан меҳнат машаққати жаму-жам чинни идишларнинг ижодкорлари халқ эътиборига тушгани, кўп бор ҳукумат мукофотлари олганлиги ҳақидаги дилга хуш ёқувчи маълумотларни такрорлаш ҳам ортиқчадек. Шундай обрў-эътиборли завод ҳақида мадҳ айтишдан тийилганимни қадоқ қўлли усталар, нозик дидли рассомлар маъзур тутсинлар.

Чунки, ўнлаб йиллар давомида оғиз чарчагунча айтиб келинган мақтовлар, баланд кўтарилган шиорлар ортидаги муаммоларни кўрмадик. Ҳолбуки, олис-олислардаги ўзимиз таниб-танимаган кишилар ташвишини чекиб, уларни едириб-кийинтираётган жумҳуриятимиз деҳқонининг уйида чой дамлагани бутун чойнаги, ичгани пиёласи йўқ. Сир эмас, кўпгина қишлоқларда тўй ошини сопол лаганларга сузишади.

Тошкентдек шаҳри азим чойхоналарида шоир айтган пиёланинг пешонасидан ўполмайсиз — четлари учган. Чойнаклар чатнаб ётибди, жўмраклари синган. Бошқа кўпгина зарур буюмлар сингари чинни идишлар ҳам танқис бўлиб турган пайтда нафис пиёла жарангига маҳлиё бўлиш лозимми?

Тошкент, Самарқанд ва Қувасойда учта йирик чинни заводи ишлаб турганида ҳолда арзон ва пишиқ чойнак, пиёла, лаган ва ликоп танқислигига қачон барҳам берилади?

Нега корхона директорининг қабулида чинни сервиз олиш учун чиннипазнинг ўзи навбат кутиб турибди?

Чинни заводининг иқтисодиёти, ишлаб чиқариш даражаси, ишчиларнинг ижтимоий аҳволи қандай?

Тошкент чинни заводи иши билан танишиб, директор билан учрашишга борар эканман, ана шу саволларни дафтарчамга ёзиб олдим.

— Тўғри, — деди Файзулла Неъматуллаевич, — ҳозиргина менга учрашиб, битта сервиз сўраган чиннисоз бизда ўттиз йилдан бери ишлайди. Унга ёрдам берамиз, албатта. Отаси чинни заводининг уста ишчиси бўлса-ю, қизининг сепига чинни идиш қўша олмаса? Лекин шу кичкина масалани корхона директори даражасида ҳал қилиш шартмиди, деган саволингиз ўринли. Ўзимиз ишлаб чиқарган маҳсулотга ўзимиз хўжайин бўлмагандан кейин аҳвол шу-де.

Дарҳақиқат, корхона маҳсулоти юз фоиз давлат буюртмаси йўли билан тарқатилади. Бундан уч йил олдинги қонун бўйича завод ўз маҳсулотининг бир қисмини (30 фоизигача) ўз ихтиёрида қолдириши мумкинлиги айтилган бўлса ҳам, шу имтиёздан чиннисозлар жамоаси ҳануз бебаҳра. Бунга асосий сабаб жумҳурият Енгил саноат вазирлигининг ҳамон бюрократлик ботқоғидан чиқа олмаётгани, ишчилар оммаси ташаббусига кенг йўл бермаётганидадир. Тўқимачилик, пойабзал, тикувчилик, чиннисозлик тармоқларида қайта қуриш суръатларининг ҳамон пастлиги ана шундан далолат эмасми?..

Чинни заводи маъмурияти, меҳнат жамоаси, партия ташкилоти истиқбол кўламларига ўз ички имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш ва корхона қувватини янада ошириш йўли билан эришишни мақсад қилиб қўйган. Ички имкониятларни ишга солиш бобида кейинги икки йилда катта сакраш қилинди. Қисқа муддат ичида қўшимча ошхона, буфет, магазин очилди. Ўтган йилнинг Наврўз байрамидан бошлаб ишчиларга завод ҳисобидан текин нонушта беріляпти. Ҳозир замонавий жиҳозлар билан таъминланган учта ошхона, учта буфет, чойхона, озиқ-овқат магазини ишлаб турибди.

Илгари бу ердаги ошхона бошқа жойдаги емакхонага қарашли бўлиб, масалликни ўша ердан олар эди. Гўшт комбинатдан то завод ошхонасига етиб келгунча уч ерда чиғириқдан ўтарди ва анча «озиб-тўзиб» серсуяк бўлиб қолар эди. Директор шахсан ўзи шуғулланиб, корхона қошидаги ошхоналарга «мустақиллик» олиб берди. Турган гапки, қорни тўқ, рўзғори рўшно одам энг катта ташвишдан ҳоли бўлади. Куч-ғайратини, диққат-эътиборини асосан ишхонасига, қадрдон жамоасига бағишлайди. Заводда содир бўлаётган ижобий ўзгаришлар ишчи-хизматчиларни лоқайд қолдирмаяпти. Қайта қуриш нишоналарини ўзлари учун ғамхўрлик деб тушунган чиннисозлар иш унумдорлигини сезиларли оширдилар.

КАТТА САКРАШ. Унинг замирида қанчадан-қанча мураккабликлар мавжланиб ётганини тушуниб етиш бир қарашда осон эмас. Бу борада бизга ташкилотчилик иши — хўжалик раҳбари даражасига иқтисод соҳаси мутахассислигидан кўтарилган Файзулла Раҳматуллаевнинг ўзи ёрдам берди. Унинг бутун меҳнат фаолияти шу заводда кечган. Нормаловчиликдан бош бухгалтерликкача бир қанча масъул вазифаларда ишлаган. Тошкент чиннисозларининг кўп йиллик устози, жумҳуриятга таниқли ташкилотчи Абдурофи Иброҳимов вафот этгач, жамоа директорлик лавозимига танлаб олиш йўли билан устозининг муносиб шогирди Файзуллани сайлаб қўйди.

Корхона тараққиёт режасига мувофиқ, завод қуввати қўшимча ишлаб чиқариш бинолари қуриш ҳисобига бир неча баравар ошиши лозим. Қурилиш бошлаб юборилгандан сўнг, миллион сўмлаб маблағ сарфланган бу иншоот кимларнингдир хоҳишига кўра реконструкция деб атала бошлади. Нега шундай бўлди? Агар капитал қурилиш амалга оширилса, корхона ишлаб чиқариш линиялари ягона буюртма асосида бутунлай янгиланиши, замонавий ускуналар ўрнатилиши лозим. Масала айланиб-ўргилиб, ҳозир ниҳоятда танқис бўлиб турган валюта исмли ўжару-танноз омилга бориб тақалади.

Афтидан, вазирликдаги мутасаддилар валюта манбааларини қидириб топиш машаққатларидан воз кечиб, асбоб-ускуналарни мамлакатнинг турли бурчакларида алмисоқдан қолган темир-терсаклар (бошқача аташга тил бормайди) ясаб чиқараётган корхоналарнинг маҳсулотлари ҳисобига бутлашни кўзлашди. Хуллас, бир амаллаб янги бинолар девори тикланса бас, у ёғи бир гап бўлар, қабилида қурилиш, кечирасиз, реконструкция бошлаб юборилди. Пойтахтдаги 12-қурилиш трести бинокорлари енг шимариб ишга киришишди. Чамаси, улар чиндан ҳам чинни идишлар етишмаслигидан азият чекаётган аҳоли ташвишини ҳис этардилар.

Қурувчиларнинг корчалонлари қизиқ одамлар бўлишади. Буни иши тушган одам билади. Ўз имкониятларини етарли ҳисобга олмасдан, қиммати катта иншоотларга қўл уриб, шартномаларга шартта имзо чекиб юборишаверади. Кейин эса шартномадаги муддат яқинлашган сайин турли баҳоналар кўпаяди, қурилишни битказиб топшириш санаси кетга сурилаверади. 12-трест ҳам бундан истисно эмас. Реконструкция вақтида тугамагач, янги заводни босқичма-босқич фойдаланишга топширишга қарор қилишди. Бунда эскидан ишлаб турганини биринчи, битаётган қисмини иккинчи, охирги корпусни учинчи навбат деб аташди. Аслида режа бўйича кенгайтирилган завод шартномадаги муддат — 1988 йилда тўла ишга туширилиши керак эди. Шунда улкан корхона йилига 30 миллион дона маҳсулот бериш қувватига эга бўлар эди. Яхши ниятли чиннисозлар янги бинолар битиши муносабати билан фахрий меҳмонлар иштирокида бўладиган тантана учун алвон шойи тасма ва уни кесишга жажжи қайчи тайёрлаб қўйишди. Илғор қурувчилар елкасига ташлаш учун зарчопонлар буюришди. Афсуски, шойи тасма кесилмай, зарчопон вақтида кийилмай ҳамон чанг босиб ётибди. 1988, 1989 йиллар ўтиб кетди, 1990 йил эса тугаб боряпти. Топширишдан эса дарак йўқ...

Вазирлик-чи у қаёққа қараяпти, дерсиз? Бу орада министр алмашган бўлишига қарамай, вазирлик ҳамон ўн йиллар давомида ўзи кўз тикиб келган томонга қараяпти, яъни ҳануз эскича ишлаш андозасидан воз кеча олмаяпти. Акс ҳолда, битмаган корпусни битди, деб қабул қилармиди? Ёки ҳали ҳаракатга келмаган қувват юзасидан чиннисозларга қўшимча иш режаси юборармиди? Жумҳурият Давлат режа қўмитаси ҳам қоғозда «ишга туширилган» ишлаб чиқариш корпуслари ҳисобига миллионлаб сўмлик планни бажариш учун тасдиқлаб жўнатди.

Саноатчилар яхши билишади: амортизация ажратмаси деган ғоят суюксиз атама бор — бу ишлаб турган ускуналар ҳисобига дaромаднинг қарийб бешдан бир қисмини давлат ҳисобига чегириш, дегани. 1989 йил октябридан бошлаб (яъни, иккинчи навбат «битгач») завод 14 миллион сўм ҳисобидан, шу йилнинг февралидан бошлаб 24 миллион ҳисобидан ана шундай «ажратма» (4 миллион сўмдан ортиқ) тўламоқда.

— Нега битмаган ишни битди, дейишларига қаршилик қилмадингиз? — сўраймиз директордан.

— Вазирликнинг ўзи бош қўшиб тургандан сўнг нима ҳам қила олар эдик? Бир томондан молиячилар вақтида ўзлаштирилмаган капитал маблағлар учун миллион сўм жарима солиш билан чўчитишди. Йил бошида бир неча ой давлат режасига чиқа олмаганимиз сабаби ҳам шунда. Хуллас, ваъдабоз қурувчиларнинг касрига қолиб турибмиз.

ХОМ АШЁ. Ўзбек ва ҳинд киночилари яратган «Севги ҳақида афсона» фильми кўпчиликнинг ёдида бўлса керак. Ундаги воқеалар тизмасида муҳим бир эпизод бор: укасига қиз беришдан бош тортган устани жазолаш учун бойвучча Малкони ўз еридан қишлоқ кулолларига оқ лой сотишни ман этиб қўяди. Ана шу танқис оқ лой бўлмагач, бутун кулоллар қишлоғи ночорликка маҳкум... Бугун бўлмаса эртага Тошкент чиннисозлари бошига ҳам шундай савдо тушиши мумкин. Биз ҳар куни фойдаланадиган жарангдор чинни идишларни ишлаб чиқариш учун, аввало, гилмоя керак. Бу ноёб хом ашё бўлиб, ҳозирга қадар темир йўл орқали Украина ва Россия вилоятларидан, ҳатто узоқ Карелия АССРдан келтиришмоқда. Шундай пайтлар бўлдики, юк станциясида гилмоя ортган вагонлар келишини чиннисозлар кечаю-кундуз бедор кутишди. Пешма-пеш заводга ташиб келиб, қоришма цехига узатишди. Яхшиям, бу ерда моҳир қўллар етарли. Йўқса шундай шароитда сифатга путур етиши аён эди.

Бозор иқтисодиёти қонунлари кучга киргач, олисдаги хом ашё эгалари билан темир йўл нақлиёти нархларни неча баробар оширишини худо билади. Жумҳуриятимиз тупроги шундай бойки, унда Менделеев жадвалидаги мавжуд барча модда топилади, деб кериламиз. Наҳотки, ўз минтақамизда гилмоя ёки унинг ўрнини босувчи бошқа хом ашё олиш имкони бўлмаса?! Имкони бор, дейишади чиннисозлар. Тошкент вилоятининг пойтахтдан унча узоқ бўлмаган районида андак ишлов бериб, тап-тайёр гилмоя олса бўладиган жой бор экан...

ЭРТАНГИ кунга бир назар. Кунлардан бир кун илғор чиннисозлардан бири касалланиб, навбат кўплигидан клиникага ётишга қийналаётгани директорга маълум бўлиб қолди. Аралашмай бўладими? Эҳтимол, бу директор вазифасига кирмас. лекин фуқаролик бурчи, раҳбарлик эътиқоди устун келди. Хуллас, касалхонадан жой топилди. Лекин ўша ишчи то тузалиб, жамоага қайтгунча Ф. Раҳматуллаевнинг анча овора бўлишига тўғри келди. Гоҳ керак куни зарур дори топилмасди, баъзан бемор билан муносабатда дилозорлик...

— Бу ягона воқеа эмас, — дейди Файзулла Неъматуллаевич. — Ҳар сафар шаҳар табобат мутасаддиларига қуллуқ қилавериш ўзимга ҳам, уларга ҳам малол келади, албатта. Суриштирсангиз, медикларимизнинг ўзига хос қийинчиликлари кўпгина, маошлари ҳам айтарли эмас. Корхонамизнинг учинчи навбати битса, завод бошқармаси янги бинога кўчиб ўтади. Кейин ҳозир ишлаб турганимиз мана шу бинони 50-60 бемор ётиб даволанадиган касалхона ва кичикроқ поликлиника учун бўшатиб беришни мўлжаллаяпмиз. Токи, ишчиларимиз соғлиғи яхшироқ назорат қилинсин, ногоҳ хасталанган ишчиларимиз сарсон бўлишмасин.

Бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш ишчиларга нималар олиб келади? Албатта, дастлабки даврда оғир бўлиши турган гап. Айниқса, кам даромадли оилалар анча қийналиши эҳтимолдан узоқ эмас. Жумҳурият Президенти, ҳукумат аҳолининг ана шу камхарж қисмини ижтимоий ҳимоя этиш чораларини кўраётгани маълум: оналарга ва ветеранларга нафақалар, талабаларга стипендиялар миқдорини ошириш тўғрисидаги Фармонларни кўзда тутяпман. Лекин корхона, хўжалик ва ташкилотларнинг жамоалари ҳам бу борада ўз амалий режаларига эга бўлишлари зарур.

— Мен, — дейди Ф. Раҳматуллаев, — завод ишчиларига ўртача турмуш кечириши учун қанча керак бўлса, ўшанча маош тўлаш тарафдориман. Эҳтимол 300 сўм ,ундан ҳам ортиқроқ тўлаш керак бўлади, ҳозирча аниқ гап айтиш қийин. Ҳалитдан бир кило гўшт баҳоси бозорда 8-14 сўм, картошка 1 сўм.

— Фикрингизни равшанроқ тушунтирсангиз? — сўрадим.

— Ўз номи билан бозор деб қўйибди. Соддароқ қилиб айтсам гап шу: молимизни бозор қанчага баҳоласа, шунчага сотамиз. Ишчиларга ҳам худди шу бозордан зарур маҳсулотни етарлича сотиб олишга лойиқ маош тўлаймиз. Дарвоқе, ишчилар учун қишки картошкани ҳозирданоқ ғамлаб қўяяпмиз.

Яқинда директор ҳаётида хотирада узоқ сақланиб қоладиган воқеа бўлиб ўтди. У АҚШнинг Тошкент билан бирадарлашган Сиэтл шаҳрига сафар қилди. Турли тармоқ вакилларидан тузилган пойтахт жамоатчилиги делегациясига саноатчилардан Файзулла киритилган эди.

— Чинни буюмларимизнинг довруғи чиндан ҳам бутун оламга кетган экан, — дейди у ғурурланиб. — Бизда 1-2 сўм турадиган ликоплар АҚШда 7-10 доллар баҳоланар экан.

— Унда нега улар билан савдо-сотиқ қилмайсиз?

— Боя айтганимдек, бизда ҳамон юз фоиз маҳсулот давлат буюртмаси билан тарқатилади. Бундан ташқари ички бозоримизда чинни танқис. Шунга қарамасдан хориждаги савдо-саноат доиралари билан дастлабки музокараларга асос солдик. Айниқса, кобальт рангли нафис товланувчи, ёғду аксида ажиб тусли жилоланадиган чинни буюмларига чет элда ўч эканлар. Октябрь ойида Тошкентга америкаликлар ташриф буюришади ва ўйлайманки, Сиэтлда бошланган музокараларнинг дастлабки аниқ амалий якуни чиқарилади. Белгияликлар ҳам чинни буюмларимизни сотиб олиш истагини маълум қилишган.

— Маҳсулотингиз хорижга чиқиб кетиб, ўзбек хонадонларининг токчалари ҳувиллаб қолмайдими?

— Ташвиш қилманг, бунга йўл қўймаймиз. Биз чиқараётган чинни буюмлар тури кўп. Хорижий бозорга маҳсулотимизнинг ўндан биридан ҳам камроғини чиқарамиз. Албатта, нисбатан арзон, рўзғорбоп идишларни, аввало, ички бозорга тақдим этамиз. Ажнабийларга эса бозор иқтисодиёти муносабати билан нархи қиммат бўладиган, асосан, совғабоп молларни кўрсатамиз. Маълум муддат ҳозирги танқислик давом этади. Харидорларимиз хотиржам бўлиши учун шуни таъкидлаш лозимки, чет эл валютасини биз асосан хорижий технология, энг замонавий, серунум ускуналар сотиб олишга ишлатамиз. Бу дегани яқин келгусида чинни буюмлар миқдори кўпаяди ва сифати яхшиланади.

Муаммолар, муаммолар... Ижтимоий-иқтисодий соҳаларнинг қайси тармоғида муаммо кам ўзи? Лекин Тошкент чинни заводида тўпланиб қолган серчигал масалалар тугуни бирин-кетин режа асосида ечилаётганлигидан нафақат чиннисозлар, балки бутун жумҳурият аҳолиси манфаатдор. Ана шуни назардан қочирмайлик.

А. АБДУБАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

МУҲАРРИРИЯТДАН: Тошкент шаҳри қурилиши Бош бошқармаси (бошлиғи К. Н. Тўлаганов), унинг 12-тресги (бошқарувчиси Т. О. Зокиров) заводни битказиб, топшириш муддатлари тобора орқага сурилаётганини нима деб тушунтирадилар? Чиннипазлар зарур ҳолларда 80-90 ҳатто, 100 нафар ишчини дастгоҳдан ажратиб, қурилишга йўллаб турган ҳолда трест бинокорлари сафи қурилиш майдончасидан борган сари сийраклашаётгани сабаби нимада?

Гилмоя масаласи зудлик билан ҳал этилмаса, бу чиннисозлик тармоғини оғир иқтисодий оқибатларга дучор этиши мумкин. Бу масала жумҳурият ҳукумати даражасида кўрилган, деб эшитдик. Гилмоя бойитиш корхонасини барпо этиш вазифаси «Средазугол» раҳбарларига, илмий-технология хизматини таъминлаш Тошкент политехника институти олимларига топширилибди. Улардан мазкур вазифа қандай бажарилаётгани ҳақида хабарлар кутишга ҳақлимиз. Завод маъмурияти аввало, Енгил саноат вазирлиги бу масалаларда қатъият кўрсатадилар деб умид қиламиз.

«Обуна-91»

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАН

● Нишон районидаги Чўли Бегимқулов номли 9-совхозда «Совет Ўзбекистони» рўзномасига хўжалик ҳисобидан бепул обуна қилинди.

Совхоз партия комитетида ўтказилган навбатдан ташқари йиғилишда партия матбуотига обуна масаласи кўриб чиқилди. Коммунистлар обунани қисқа муддатда ўтказиш, ҳар бир кишининг рўзнома ва ойномаларга обунадан четда қолмаслиги ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар. Совхоз директори коммунист Баҳриддин Мингяшаров асосий гапни ўртага ташлади:

— Келинглар, жумҳуриятимизнинг отахон рўзномаси «Совет Ўзбекистони»га алоҳида хизмат кўрсатган кишиларимизни хўжалик ҳисобидан, партия аъзолиги маблағидан ёки рағбатлантириш фондидан бепул обуна қилсак, нима дейсизлар? — деди у. Ўтирганлар маъқул ишорасини билдиришди.

Хуллас, бу фикр ҳаммага маъқул тушди. Ўша куни биргина «Совет Ўзбекистони» рўзномасига пенсионер, Улуғ Ватан уруши ветеранлари, кекса коммунистлар, ишлаб чиқариш илғоларидан 50 нафарини бепул обуна қилишга келишиб олинди.

Обунани ташкил этиш жамоатчи тарқатувчи, давлат хўжалиги кадрлар бўлими мудири Пўлат Номозовга юкланди.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти тавсияси билан биринчилардан бўлиб Улуғ Ватан уруши ветерани, Ленин ордени кавалери Қойилбобо Каримов бепул обуна қилинди. Шундан сўнг меҳнат ветеранларидан Имомқул Бўриев, Пўлат Номозов, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларидан Холмамат Бегмирзаев, Фармон Раҳимов каби 20 дан зиёд киши «Совет Ўзбекистони» рўзномасига ёзилдилар.

— Рўзнома ва ойномаларнинг обуна баҳоси кўтарилгани ишимизга халақит бермаяпти, — дейди совхоз партия комитети секретари Исмат Мўминов. — Одамлар танлаб обуна бўлишяпти. Шунда «Совет Ўзбекистони» рўзномасига қизиқиш зўрлиги кўзга ташланмоқда.

Бу йил 200 дан кўпроқ киши «Совет Ўзбекистони» рўзномасига обуна бўлади.

— Жумҳуриятимиз бош рўзномаси — «Совет Ўзбекистони» шахсан мен учун севимли газета, — дейди кекса коммунист Қойилбобо Каримов. — Оддий муштарий сифатида унга биринчилардан бўлиб ёзилдим. Совхоз маъмурияти хизматларимни ҳисобга олиб бепул обуна қилди. Давлат хўжалиги раҳбарияти ва партия ташкилотининг бу хайрли ишидан миннатдорман.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

УЮШҚОҚЛИК

Фарғона вилоятининг Риштон ноҳияси хўжаликлари, саноат корхоналари, қурилиш, маиший хизмат, алоқа, тиббиёт ва транспорт корхоналарида 1991 йилги рўзнома ва жаридаларга обуна бўлиш қизғин давом этмоқда. Айни пайтда 30 дан ортиқ жамоатчи обуна тарқатувчилар ҳам фаоллик билан иш олиб беришаётир.

Ноҳиядаги Охунбобоев номли 5-мактаб ўқитувчилари ҳам тез кунда «Совет Ўзбекистони» «Халқ сўзи», «Ёш ленинчи», «Коммуна», «Ўқитувчилар газетаси», «Саодат», «Мулоқот», «Фан ва турмуш» каби рўзнома ва жаридаларга 500 сўмлик обуна бўлдилар. Ноҳиянинг бошқа маориф тармоқларида ҳам обуна ишлари жадал бораётир.

Н. РАУФЖОНОВ.

456 СЎМЛИК

Хўжаободда Абдумутолиб Қўчқоровлар оиласи ўқимишлилиги билан ажралиб туради. Улар вақтли-оммавий ахборот воситалари билан доимий равишда яқиндан танишиб боришади. Оилада ўн нафар муштарий истиқомат қилади.

Бу йил Қўчқоровлар оиласи 456 сўмлик 22 та марказий, 14 та республика, маҳаллий рўзнома, ҳафталик ва жаридаларга обуна бўлишди.

Қ. ДИЛМУРОДОВ,
Андижон области.

Хўжаликни оқилона юритайлик

ЭГАСИЗ ЙЎЛЛАР

Халқимизда йўл азоби деган гап бор. Одамларнинг йўл азобини чекмасликлари аввало — йўлга, қолаверса — транспортга боғлиқ. Шуни ҳисобга олиб, Сирдарё вилоятининг янги раҳбарияти йил бошиданоқ йўл масаласига эътиборни алоҳида қаратди. Чунки, қайси район, қайси хўжаликка юрманг, сизни ранжитадиган ана шу йўллар эди.

Хўжаликлараро, шу хўжаликларнинг ички йўллари, айниқса мактабга, болалар боғчасига, касалхоналарга олиб борадиган йўлларнинг носозлиги аҳолини катта ташвишга солаётганди. Шунда вилоят партия комитетининг биринчи котибидан бир фикр чиқди. Вилоятдаги жамики йўлларни қадамба-қадам кўздан кечириб чиқиш ва тегишли чора кўриш керак. Аммо, бу иш осон эмасди.

Шунда жумҳурият йўлсозлик министрлиги мутахассислари ёрдамга келишди. Улар икки ой давомида вилоятдаги ҳар бир карич йўлни кўздан кечириб, қайси бири капитал таъмирга, қайси бири ўртача таъмирга муҳтожлигини аниқлаб бердилар. Маълум бўлишича, вилоят ҳудудида 3867 километр масофадаги йўл бор экан. Вилоят йўлсозлари кейинги йилларда анча хайрли ишларни бажаришган. Бу, районлараро йўлларда кўзга ташланади. Бироқ хўжаликлараро йўлларга мутлақо эътибор берилмаган. Қишлоқ йўлларини-ку айтмаса ҳам бўлади. Бунинг устига ташкилотлар томонидан қурилган йўллар хўжаликлар балансига берилмаган. Хўш, балансга берилди ҳам дейлик. Тегишли ва зарур техника базасига, ишбилармон мутахассисларга эга бўлмаган хўжалик нима қила олиши мумкин. Очиғи, бу ҳақда ҳеч ким ўйлаб кўрмаган.

Йўл қуриш ва уни созлаш осон иш эмас. Бунинг устига катта маблағни ҳам талаб қилади. Йўл ҳақида гап кетгудек бўлса, колхоз ва совхоз раҳбарлари айбни йўлсоз ташкилотлар зиммасига юклайдилар, йўлсозлар эса «биз пландаги ишни қиляпмиз» деб туриб олишади. Юзаки қарасангиз, ҳар икки тараф ҳақдек кўринади. Лекин улар йўлларни тартибга келтириш учун ҳақиқий йўлни қачон топишаркин? Яқинда Сирдарё вилояти ижроия комитетида бўлиб ўтган кенгайтирилган мажлисда ана шу саволга жавоб топишга ҳаракат қилишди. Бу ишда партия, совет ташкилотлари жонбозлик кўрсатишлари айни муддао эканлиги таъкидланди.

Вилоятда кейинги беш йил ичида 423 километр йўл капитал, 407 километр йўл эса жорий ремонтдан чиқарилди. Тасаввур қилиб кўринг, агар 4 минг километр йўл шу суръатда ремонт қилинадиган бўлса, йўлни ремонт қилиш навбати 40 йилда бир марта келаркан. Шу ўринда яна бир фактга эътибор қилайлик: вилоят йўлларидан 1524 километри автомобиль йўллари қуриш бошқармаси ихтиёрида. Қолганлари-чи? Хўжаликлар ва айрим ташкилотлар қарамоғидаги йўл 1885 километрни ташкил қилади. Очиқ айтиш керак, мана шу йўллар амалда эгасиз қолиб келмоқда.

Масалан, Гулистон районидаги Карл Маркс номли колхоз қишлоғини район маркази билан улайдиган иккита йўл бор. Бири Ленин номли колхоз ҳудудидан ўтиб, Гулистон-Крестянск магистрал йўли орқали, иккинчиси эса К. Маркс номли колхоз қишлоғидан канал бўйлаб тўғри марказга чиқиш йўли. Мазкур йўл район марказига олиб борадиган масофани 7—8 километрга қисқартиради. Бироқ у ҳозир ўйдим-чуқур бўлиб кетган. Машиналар уёқда турсин, пиёда юриш ҳам амри маҳол.

Хўш, бу йўлнинг эгаси ким? Колхозми ёки Киров канали бошқармасими? Йўлни колхоз бошқармага «иргитади», бошқарма эса колхозга. Бу ҳақда қишлоқ Советининг раиси О. Нарзуллаев куйиб-пишиб гапирди. Аммо унинг ўзи қишлоқ Совети бу масалани ҳал қилиш учун қандай чоралар кўрди, деган саволга лом-мим дея олмади.

Маҳаллий ҳукумат раҳбарлари, қишлоқ Советлари депутатларининг ўрни ва роли ҳақида тўхталишга тўғри келади. Негаки, айнан улар юқоридаги сингари эгасиз йўлларнинг эгасини топиб, уларнинг тартибга келтирилишини назорат қилиб туришлари керак. Йўлсозларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, вилоят территориясидаги жамики йўлларни тартибга келтириш учун 93 миллион сўм талаб қилинади. Бундай маблағни қаердан олса бўлади? Менимча, ҳаётда синалган ва ажойиб самара берган ҳашар усулини кенг қўллаш керак. Ана шундагина бу ишда бирон-бир натижага эришиш мумкин.

Вилоятда 1991—1995 йилларда колхоз ва совхозларнинг 683 километр ички йўлларини капитал ремонт қилиш мўлжалланяпти. Бу ниҳоясига етаётган беш йилликда бажариладиган ишдан етти баравар кўп, демакдир. Шундай экан, хўжаликларнинг йўлсозлар билан ҳамжиҳат ҳаракат қилишлари лозим бўлиб қолмоқда.

Т. ЖАМОЛОВ,
Сирдарё вилояти.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» САЙЁР ТАҲРИРИЯТИ СУРХОНДАРЁ ПАХТАКОРЛАРИ ҲУЗУРИДА

ЮТУҚЛАР ОМИЛИ

Биноқул ЙЎЛЛИЕВ,
Ангор районидаги Куйбишев номли жамоа хўжалиги раиси:

●

БУ йил пахта йили бўлди, десам янглишмайман. Мавжуд 1411 гектар пахта майдонимизда мўл ҳосил етиштирилди. Режамиз давлатга 4530 тонна хом ашё сотиш эди. Ҳисоб-китобларга кўра, режага қўшимча яна 1000 тонна маҳсулот сотишимиз мумкин.

Айниқса, Абдулла Раимқулов, Жума Раҳмонов, Худойқул Шерняев, Эшбой Ҳайитов етакчилик қилаётган бригадалар пайкалларида ҳосил мўл бўлди. Бу жамоалар ҳосилдорликни мўлжалдаги 32 центнер ўрнига 35—40 центнерга етказиш йўлида астойдил тер тўкишмоқда. Шу мақсадда хўжалигимиздаги барча далаларга Германия Демократик Республикасидан келтирилган дропп дефолианти билан ишлов берилди. Ғўза барги ўз вақтида тўкилди.

Барча оммавий-сиёсий ишларни далага кўчирдик. Дала шийпонлари деҳқоннинг иккинчи уйига айлантирилди. Энг муҳими, шиорбозликдан воз кечдик. Ахир, қуруқ дабдабанинг кимга кераги бор? Механизаторларга ҳар томонлама қулай шароитлар яратилди. Ҳар бир тонна пахта учун 10 сўмдан ҳақ тўлаяпмиз. Мусобақа ўн кунда якунланмоқда.

Пахта таннархини пасайтириш асосий ниятимиз. Масалан, ҳозир бир килограмм қўлда терилган пахта учун 25 тийин тўланаётир. Агар шунча пахта машинада терилса — 1 тийин. Демак, пахтани машинада териш 25 баравар арзон экан. Механик-ҳайдовчилар ҳам бундан зарар кўришмайди. Бизда кунига 16—20 тонналаб пахта тераётган механизаторлар бор. Демак, улар 160—200 сўмни санаб олаверадилар. Мен колхоз раиси сифатида ойига 360 сўм иш ҳақи оламан. Улар эса шу пулни икки кунда топишади. Ишлаяптими, қандини урсин азаматлар!

Мусобақада ғолиб чиққанларга илгари 40-50 сўм миқдорида мукофот бериларди. Биз энди рағбатлантириш усулини ўзгартирдик. Яъни беллашув ғолибига кўпчилик ўртасида қўй топширамиз. Бунинг фойдаси шуки, механик-ҳайдовчи ана шу қўйни хоҳласа бозорга олиб чиқиб 200—250 сўмга сотади, хоҳласа боқади. Бу ўз-ўзидан деҳқон рўзғорига барака киритади. Хўжаликнинг Наримон Қулсоатов, Шопўлат Субонқулов, Давлат Мўминов сингари механик-ҳайдовчилари ана шу мукофотга сазовор бўлиш учун курашмоқдалар. Улар ҳозиргача ўз агрегатлари қопчиғидан 90—120 тоннадан пахта тўкишди.

Танишинг:

ТЕРИМ ИЛҒОРЛАРИ

Сиз суратда кўриб турган мана бу қиз Ангор районидаги К. Маркс номли колхознинг Қурбон Холмўминов етакчилигидаги бригаданинг илғор теримчиси. У ёш бўлишига қарамай, кунига 80-100 килограммдан пахта термоқда. Бу оила бюджетига қўшилаётган катта ҳиссадир. Умуман бригада коллективи бу йил 97 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирди. Коллектив мўлжалдаги 30 центнер ўрнига ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш учун курашмоқда.

Суратда: пешқадам теримчи Барчиной Чориева.

● Қодир Лайлиев эса Термиз районидаги «Гулбаҳор» совхозининг илғор механик-ҳайдовчиси. У ҳар йили ўз «зангори кема»си бункеридан тонна-тонналаб «оқ олтин» тўкиб, хўжалик хирмонига барака киритади. У бу йил ҳам астойдил меҳнат қилаётир. Комсомол аъзоси бу йил икки қаторли машинаси билан 160 тонна пахта териб бериш ниятида. Ҳар куни «зангори кема» қопчиғидан 6-7 тоннадан юқори сифатли пахта тўкмоқда. Мана у яна машина рулига ўтирмоқда. Демак яна бир бункер пахта хирмонга тўкилади.

М. МЕРГАНОВ олган суратлар.

ЭРТА БОШЛАНДИ, ЭРТА ЯКУНЛАНАДИ

МУКОФОТГА ҚЎЧҚОР

Моҳир механик-ҳайдовчи Жўра Бекнонов ўн кунлик якунларига кўра беллашув ғолиби бўлди. Ғолибга мукофот тариқасида қўчқор тақдим этилди.

●

ЖЎРА Бекнонов бир неча йилдирки, жамоа хўжалигида механизаторлик касбини ардоқлаб келяпти. Чигит экишдан тортиб, ғўза қатор ораларига ишлов бериш, озиқлантириш ишларида ҳам фаол қатнашади.

У ўзининг «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли «зангори кема»си билан хирмонга барака киритаётир. Машина қопчиғидан кунига 18—20 тоннадан дурдона ағдармоқда. Куни-кеча Жўра Бекнонов хўжалик бўйича рекорд натижага эришди. Унинг бир кунда терган пахтаси 24 тоннани ташкил этди.

Шуниси диққатга сазоворки, моҳир механизатор жамоатчилик ишларида ҳам фаол иштирок этмоқда. Ўзбекистон ССР халқ депутати сифатида айрим ишларни амалга оширишга улгурди. Болалар боғчасини кенгайтиришда ҳиссаси катта. У энг аввало ҳамқишлоқларининг талаб-эҳтиёжларини ўрганиб чиқди. Кўпгина хонадонларда табиий газ йўқ. Тоза ичимлик сувга муҳтож бўлган хонадонлар ҳам сероб. Кўмир масаласи чатоқ. Ҳозирча уч километр масофага табиий газ ўтказиш режалаштирилган. Аммо депутат кирмаган идора ёки ташкилот қолмади. Депутатга ва у орқали қишлоқ аҳлига ёрдам бериш — мутасадди раҳбарларнинг муқаддас вазифаси.

Бу гапларни айтишдан мақсад шуки, агар қишлоқ меҳнаткашларига зарур турмуш шароити яратиб берилса, деҳқон кўп нарсага қодир. Уйида гази, суви, бола-чақаси тўқ, кийими бут бўлса кўнгли хотиржам, меҳнати эса янада самарали бўлади.

ОРИЯТ УСТУН КЕЛГАНДА

Шерали ПИРНАЗАРОВ,
Сариосиё районидаги Ж. Пирназаров номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси:

●

ЎТГАН йилларда колхозимизда йиллик режалар уддаланмай қолди. Барча айб табиат инжиқликларига юкланди: ери, суви биз билан туташ бўлган хўжаликларда эса режани уддалашавердилар. Гарчанд об-ҳаво қанчалик яхши келмасин, астойдил меҳнат қилмаган деҳқон пушаймон бўлиб қолаверишини бошимиздан кечирдик.

Энди бундай қолоқликка чек қўйиш пайти келди. Хўжаликнинг йиллик ҳисобот-сайлов йиғилишида деҳқонларимиз қаттиқ туриб олишди. Бу йил вилоятда ё пешқадамликни қўлга киритамиз ёки умуман, деҳқончилик қилишни йиғиштирамиз, дейишди. Йиғилишда сўзга чиққанлар, айниқса ориятли деҳқонлар бу ишни ўз зиммаларига олишди. Кўпчиликнинг олдида сўз бериб, пешқадамлар қаторидан ўрин олишнинг йўл-йўриғини ишлаб чиқишди.

Ҳосил тараддуди уруғликдан бошланади. Шунинг учун энг аввало, серҳосил, касалликларга чидамли нав танлашга ҳаракат қилинди. 740 гектар майдоннинг ҳаммасига ғўзанинг янги «С—6524» навли чигитни экишга қарор қилдик. Мана, бугун ўша қароримизнинг тўғри эканлиги яққол сезилиб турибди. Далада ҳосил чўғи баланд.

Хўжалигимизда уруғлик пахта тайёрлаш бўйича йиллик режа ортиғи билан бажарилди. Режадаги 860 тонна ўрнига 870 тонна уруғлик тайёрланди. Биз яна 500 тонна уруғлик пахта тайёрлашга ҳаракат қиляпмиз.

Хўжалигимиз ҳозирги кунда пахта тайёрлаш бўйича вилоятда биринчи ўринда кетяпти. Йиллик режанинг 75 фоизи миқдорида пахта тайёрладик. Ҳар куни 3-3,5 фоиз миқдорида пахта топширилмоқда. Бу айтишга осон. Чунки етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини қўл билан териб олишга аҳд қилганмиз.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Жаъфар Сайриддинов, Меҳнат Қизил Байроқ ордени соҳиби Ҳасан Саидов, Боймурод Чориев бошлиқ бригадаларда пахта тайёрлаш кўнгилдагидек боряпти. Хўжаликнинг пешқадамлар қаторидан ўрин олишида Ойимжон Сафарова, Муҳаррам Ражабова, Ашурой Рашидова, Баҳри Раҳматова каби теримчиларнинг ҳиссаси катта. Улар ҳар куни 140—170 килограммдан «оқ олтин» теряпти. Бизнинг шиоримиз битта: вилоятда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекиш. Ўшандагина қолоқлик доғини ювишимиз мумкин. Назаримда, сентябрь ойидаёқ мақсадимизга эришамиз.

МАВСУМ РАҚАМЛАРИ

● Вилоят меҳнаткашлари 449 минг тоннадан зиёд пахта сотишга аҳд қилишган. Шунинг 250 минг тоннаси ипак пахта. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи «зангори кема»лар бункеридан тўкилади.

● 3135 та терим машинаси созлаб қўйилган. Ҳозир ғўза барги тўкилган пайкалларда 1900 машина юксак унум билан ишлатилаётир. Ҳар бир машина билан кунига ўртача 5,1 тоннадан ҳосил йиғиштирилмоқда. Ҳадемай барча машиналар теримга тушади.

● Айни пайтда далаларда 90 мингдан зиёд теримчи меҳнат қилаётир.

● Сурхондарёлик пахтакорлар жумҳуриятимиз вилоятлари ўртасидаги пахта тайёрлаш мусобақасида учинчи ўринда бормоқдалар.

● Вилоят районлари ўртасида эса Ангор, Жарқўрғон, Қумқўрғон районлари пешқадамликни қўлдан беришмаяпти. Улар кунига йиллик режанинг 4,5-5 фоизи миқдорида хом ашё топширмоқдалар.

● Вилоят деҳқонлари ҳозир кунига йиллик режанинг 4 фоизи атрофида пахта тайёрлашмоқда. Уларнинг мавсум бошидан бери уйган хирмонлари 200 минг тоннадан ошиб кетди.

ПОЙГАДА КИМ ЎЗАРКИН?

ЖАРҚЎРҒОН вилоятнинг йирик пахтакор районларидан бири. Район пахтакорлари бу йил она-Ватанга 42 минг тонна пахта сотишга сўз беришган. Жумладан, 25 минг тонна ипак пахта етиштирилади.

Бундай маррага эришишнинг ўзи бўлмайди. Саботматонат билан меҳнат қилиш керак. Айниқса, деҳқон қаноти—техника кучидан фойдаланишга эътиборни кучайтириш зарур. Жарқўрғонликлар эса машина терими — иш унуми эканлигини яхши биладилар. Мана шунинг учун ҳам бу ерда ғўза баргини тўктиришга барвақт киришилди. Бу иш вилоятда биринчи бўлиб амалга оширилди.

Айни кунларда эса механизаторлар хирмонларга барака киритишмоқда. Район хирмони юксалаётир. Кунига йиллик режанинг қарийб тўрт фоизи атрофида пахта терилаётганлиги боиси ҳам шунда. Бу борада «Коммунизм» жамоа хўжалиги юксак кўрсаткичга эришаётир. Механизаторлар кунига йиллик режанинг 10 фоиздан зиёдини тайёрламоқдалар. Ҳар бир машина билан ўртача 11,2 тонна пахта терилмоқда.

«Социализм», Норали Боймуродов номли, «Партия XXII съезди» совхозлари ҳам марра сари жадал одимлашмоқда. Бекмурод Бойқўчқоров, Ашур Дўстқобилов, Қувондиқ Раҳмонқулов, Соат Ашуров, Назар Бозоров сингари механик-ҳайдовчилар кун сайин терим суръатини оширмоқдалар.

Бугунги кунда районда барча маданий-маиший ишлар далага кўчирилган. Чунончи, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмаси бу борада аниқ тадбирлар ишлаб чиқиб, уларни амалга оширмоқда. Хўжаликларда 50 та доимий дўкон кундалик зарур моллар билан савдо қилаётир.

ХУШХАБАРЛАР ОҚИМИ

● Термиз районидаги «Гулбаҳор» совхозидан Хидир Отақулов бошлиқ звено мавжуд 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 27 центнер ўрнига 30 центнердан ҳосил кўтарди. Қабул пунктларига 120 тонна пахта топширилди. Шосаид Норбеков звеноси режадагидан 30 тонна кўпроқ хом ашё сотди. Даврон Отақулов, Қодир Лайлиев, Қодир Жумаев сингари механизаторлар ўз машиналари бункеридан 60—70 тоннадан пахта тўкиб, звено ғалабасига муносиб ҳисса қўшишди. Хўжаликнинг Неъмат Тошмирзаев, Эшмурод Қулсоатов бошлиқ звенолари ҳам маррага етишди. Улар ҳосилдорликни 27 центнерга етказишди.

Хўжалик район бўйича пешқадамликни қўлдан бермай келаётир. Совхознинг мавсум бошида ҳосилнинг 95 фоизини машиналар билан териб олиш тўғрисидаги ташаббуси вилоят партия комитети бюроси томонидан маъқулланди. Ҳозир ҳар куни йиллик режанинг 7—8 фоизи атрофида пахта тайёрланаётир.

Шу хўжаликдан Эшниёз Ҳайдаров бошлиқ бўлим ҳам зафар қучди. Мавжуд 200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 21 центнердан хирмон кўтарилди. Давлатга 420 тонна хом ашё сотилди. Рустам Бердиев, Ҳасан Ботиров, Абдурасул Бобоёров каби механик-ҳайдовчилар ўз машиналари қопчиғидан 90—100 тоннадан пахта тўкишди. Ҳали далаларда ҳосил кўп. Жамоа яна 100 тонна пахта топшириб, ялпи ҳосилни 520 тоннага етказишни кўзламоқда.

● Шеробод районидаги Владимир Қодиров номли давлат хўжалигидан Чоршанби Сафаров оилавий звеноси ҳам маррага етди. 57 тонна ўрнига 70 тонна пахта сотилди. Ўктам Ҳасанов, Чори Жўраев, Тошпўлат Суюндиков сингари механизаторлар, Қизларсулув Сафарова, Рўзихол Абдураҳмонова каби теримчилар мусобақада пешқадамлик қилишаётир.

● Жарқўрғон районидаги Норали Боймуродов номли жамоа хўжалигининг Л. Қувондиқов бошлиқ бригадаси заршунослари ноҳияда биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш йиллик планини бажаришди. 74 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 21 центнердан чўл дурдонаси йиғиштириб олинди. Қабул пунктларига 155 тоннадан зиёд биринчи нав хом ашё етказиб берилди. Ҳосилнинг 60 фоизи «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Соат Ашуров, Суюн Ашуров, Назар Бозоров, Халил Кенжаев сингари механик-ҳайдовчилар ва Ойгул Омонқулова, Машира Эргашева, Муҳаббат Омонқулова, Зулфия Қувондиқова, Хонимой Пўлатова сингари чевар теримчилар бригада ютуғига муносиб улуш қўшишди.

ЎТГАН ЙИЛГИДАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Эшмамат МАМАТҚУЛОВ,
Қумқўрғон районидаги «Пахтакор» давлат хўжалиги директори:

●

ХЎЖАЛИГИМИЗ меҳнаткашлари ўтган йили қувончли натижаларга эришишганди. Пахтачиликдан режадаги 6,5 миллион сўм ўрнига 9,5 миллион сўм даромад олинди. Олинган соф фойда эса режадаги 1,6 миллион сўм ўрнига 3,5 миллион сўмни ташкил этди. Рентабеллик 25 ўрнига 49 фоизга етди. Шу ютуқлар эвазига КПСС Марказий Комитети, СССР Вазирлар Кенгаши, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи жамоамизга доимий сақлаш учун берилди.

Бу йил эса деҳқонларимиз янада баракали меҳнат қилишмоқда. Мавжуд 1800 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирилди. Бунинг ҳаммаси «Т—16» навли ингичка толали пахта. Аслида режамиз гектар ҳисобига 30 центнерлик хирмон уйиш. Миришкор деҳқонларимиз эса ҳосил чўғини эътиборга олиб, 35 центнерлик маррани кўзлашаётир. Пахта йиғим-теримига ҳам пухта ҳозирлик кўрдик. Айни пайтда 50 дан зиёд терим агрегати далаларда жавлон уряпти. 16 сентябрь куни машина терими оммавий равишда бошланди.

Бу йил етиштирилган пахтанинг асосий қисмини, яъни 90 фоизини «зангори кема»лар ёрдамида териб олинишини таъминлаймиз. Ҳосилнинг 90—92 фоизини юқори навларга сотилишига эришамиз.

Маълумки, терим тақдирини хоҳ механизатор бўлсин, хоҳ оддий теримчи бўлсин барибир одамлар ҳал қилади. Шундай экан, далада ишлаётганлар учун барча шароитни яратиб беришга эътиборни қаратмоқдамиз. Олтита дала шийпони мавсумбоп қилиб безатилган. Чой қайнатиш воситалари бор. Иссиқ овқат ташкил этилмоқда. Шу сабабли бизда терим суръати тобора кўтарилаётир. Айниқса, Жума Тўлаганов, Иброҳим Остонақулов, Ортиқ Тошболтаев, Ҳайит Норматов, Қурбон Шукуровлар етакчилигидаги бригадаларнинг аъзолари беллашувда пешқадамликни қўлдан беришмаётир. Уларнинг нияти — ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш.

Механик-ҳайдовчилардан Шайдулла Омонов, Хуррам Чоршанбиев, Соат Абдуллаев, Тўрахон Чориевлар ўз машиналари бункеридан мавсумда 160—180 тоннадан хом ашё тўкиш иштиёқида. Айни пайтда эса улар кунига 8—10 тоннадан пахта теришаётир.

ТЕРИМЧИНИНГ КЎНГЛИ ЧЎКМАСИН

Вилоятда Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг «1990 йилги пахта ҳосилини сифатли ва ўз вақтида йиғиштириб олишда колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий манфаатдорлигини оширишга оид тадбирлар тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан бирмунча ишлар қилинмоқда. Механик-ҳайдовчиларга кўп жойларда терилган бир тонна пахта учун 10 сўмдан ҳақ тўлаш жорий этилган. Бироқ қўл теримида иштирок этаётганлар учун талайгина хўжаликлар турлича ҳақ тўлашмоқда...

Биз Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Тошпўлат Нормўминов етакчилигидаги бригада даласида қизиқ манзаранинг гувоҳи бўлдик. Бу ерлар уруғлик пахта учун мўлжалланганлиги сабабли дефолиация ўтказилмаган. Ғўзалар нақд елкага уради. Пайкалларда эса бир гуруҳ аёллар терим билан банд. Пайкал зичлигидан улар зўрға одимлашарди.

— Ҳорманглар!

— Саломат бўлинг!

— Бир килограмм пахтага 25 тийин тўланаётгани учун хурсанддирсизлар!

— Нимасини айтайлик,— чувиллашди улар, — ҳозирча 20 тийиндан тўлашяпти-ю, қолган беш тийини қаёққа гумдон бўлди, билолмаяпмиз.

— Ҳозир бўлмаса, кейинроқ оларсизлар, балки, деб савол назари билан хўжалик партия комитети котиби Холмурод Камоловга қарадик.

— Колхозчилар иш ҳақини, албатта оладилар, деди партком. — Ҳозирча хўжалигимиз иқтисодий жиҳатдан анча ночор аҳволда. Дастлабки уруғлик пахтани сотсак, ҳамёнимизга пул келиб тушади. Ўшанда бу чеварларнинг иш ҳақи албатта тўланади. Бу йил хўжалигимизда терим суръати ёмон эмас. Кунига йиллик режанинг салкам уч фоизи миқдорида пахта тайёрланмоқда.

Маълумотга кўз югуртирамиз. Партком айтганича бор. Айрим бригадалар кунига тўрт, ҳатто беш фоиз уруғлик пахта сотишмоқда. Демак, хўжалик қисқа фурсатда давлатга 5130 тонна хом ашё топшириб, йиллик режани бажаришига ишонса бўлади. Ўшанда чеварлар ҳам рўшнолик кўрадилар.

Яна бир манзара. Денов районидаги Ильич номли давлат хўжалигида қўлда терилган ҳар бир килограмм пахта учун 40 тийиндан ҳақ тўланмоқда. Ўттиздан зиёд илғор теримчи дастлабки ўн кунликда 300—350 сўмдан пул олишди. Парда Жумаев бошлиқ бригада теримчиси Ойтош Бобоева эса энг кўп, яъни 778 сўмни «қуртдек» санаб олди.

Жарқўрғон районидаги «Социализм» жамоа хўжалигида бу масалага аксинча ёндашилибди. Бу ерда ўрта толали пахтанинг бир килограммига 7 тийин, ингичка толали пахтага 10 тийин белгиланибди. Шунга қарамай чеварлар далага чиқиб, пахтани тез ва соз териб олишаётир. Раҳмат шуларга! Ташаккур айтиш яхши-я, лекин ҳақ тўлашда ҳам уларнинг кўнглини чўктирмайликда, ахир.

Ш. МИРҲАБИБОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Г. САИДМАЛИКОВ,
«Ленин байроғи» вилоят рўзномасининг масъул котиби.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ 45-СЕССИЯСИДА

Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ нутқи

БМТ, 25 сентябрь. (ТАСС). СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе бугун БМТ Бош Ассамблеясининг 45-сессиясида нутқ сўзлади.

Бош Ассамблеянинг 45-сессияси юксаклигидан орқага назар ташлаш ва биз атиги бир йил ичида босиб ўтган йўл аввалги қирқ йилдан кўпроқ вақт мобайнида одатдаги йўлдошимиз бўлган манзарадан нақадар катта фарқ қилишини кўриб ажабланиш мумкин бўларди. Турмушимиз «совуқ уруш»дан холи бўлди.

Агар сессиямиз август ойига қадар ўтказилганида, биз тўла асос билан инсоният тор ва хавфли даралардан чиқиб олди ва энди унинг олдида ёруғ ва кенг уфқ очилмоқда, дея олган бўлардик. Лекин кўз олдимизни Қувайтга қарши босқинчилик қора булути тўсиб қўйди.

Форс кўрфази районида ҳар куни, ҳар соатда уруш бошланиши мумкин. Шу минбардан туриб биз яна бир марта Ироқ раҳбарларига мурожаат қилишни истардик. Биз уларни эс-ҳушини йиғиштириб олишга ва фақат ҳуқуқ эмас, шу билан бирга соғлом фикр талабларига бўйсунишга, аввало Ироқ халқига нисбатан масъулиятли ва инсонпарвар бўлишга даъват этамиз.

Шу кунларда бизнинг ташкилотимиз имтиҳондан, синовдан ўтмоқда. Агар у шу синовдан муваффақиятли ўтса, унинг нуфузи чексиз даражада ошади, тажриба орттиради ва янги имкониятларга эга бўлади. Босқинчиликка ҳеч ким монелик қилмайди, деб ҳисобловчиларга БМТ «босқинчилик хатти-ҳаракатларини бостириш ҳуқуқига эга» эканлигини эслатиб қўйишни истардик. Қувайтни ғайриқонуний тарзда босиб олиш давом этаверадиган бўлса, бу ҳуқуқдан фойдаланилади. Бу хусусда Хавфсизлик Кенгашида етарлича мустаҳкам ҳамжиҳатлик бор.

Сўнгги танглик оммавий қирғин қуролининг тарқалишига йўл қўймаслик нақадар муҳим эканлигини фожиали тарзда кўрсатди.

Форс кўрфазидаги танглик бутун дунёдаги хўжалик системасига жиддий путур етказмоқда. Ривожланаётган мамлакатлар иқтисодиёти оғир оқибатларга дуч келиши тушунарли. Айтайлик, халқаро валюта фонди ёки жаҳон банки ҳузурида айниқса қалтис вазиятдаги мамлакатлар учун бу танглитнинг салбий оқибатларини юмшатиш юзасидан мумкин қадар тезроқ халқаро механизм таъсис этиш зарур. Назаримизда, танглитнинг иқтисодий оқибатларини БМТ таҳлил этиши лозим. Совет Иттифоқи нефть қазиб олувчи ва нефть маҳсулотларини четга сотувчи улкан мамлакат сифатида БМТ доирасида ёки ҳар қандай бошқа халқаро идора ҳомийлигида жаҳондаги иқтисодий аҳволни барқарорлаштиришга қаратилган тадбирларни амалга оширишда ҳамкорлик қилишга тайёр.

• Рассом ижодхонасида

ИХЛОС

— Буюк аллома ва мутафаккир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига ҳаваскор мусаввир сифатида совға тайёрламоқчи бўлдим, — дейди Мавлон Ҳакимов. У жумҳуриятимиздаги санъат мухлисларига энди-энди таниляпти.

— Мен Маннон Уйғур номли Тошкент давлат институтини битирдим. Амалий санъат соҳасида асарлар яратишга ҳаракат қиламан, — ҳикоя қилади у. — Озмикўпми бу соҳада дастлабки қадамлар қўйдим. Айниқса, ўзбек халқи сиймоларини чизишга қизиқаман. Маълумки, Алишер Навоийнинг сиймосини жуда кўплаб мусаввирлар яратишган. Шу боис, мен ҳам унинг портретини яратишга қўл урдим. Нақшиндор кошин ва гипс «ёрдамга» келди. Асарни ишлашга кўп меҳнат сарфладим. Уни А. Навоий музейига қўйиш ниятим бор.

Ёш мусаввир бошқа мавзуларда ҳам ижод қилмоқда. Улардан баъзиларини муштарийлар диққатига ҳавола қилмоқчимиз. Иккинчи суратда машҳур адиб Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек ва унинг ўғли — химия фанлари доктори Суюн Тошмуҳаммедов тасвирланган.

Мавлон бундан ташқари Самарқанд, Бухоро, Хоразм кулолчилик санъатини ўрганиб, «Ўзбекистон ССР 60 йиллиги» чинни асарлари туркумини яратди. У устози А. Яравойдан кўп нарса ўрганяпти. Санъатта меҳр қўйган М. Ҳакимов яна Улуғбек, Ибн Сино, Ғафур Ғулом асарларини яратиш ниятида.

Н. ТИЛЛАЕВА.

• Тўйхат ўрнида

БАХТИ БАРКАМОЛ

У қаерда бўлмасин ва қаерда ишламасин ҳамиша доктор Александр Равногинни эслардн. Усмонжон уни касбга садоқат, одамларга меҳр-муҳаббат тимсоли деб биларди. Усмон Соипов Ленин номли педагогика билим юртида, Тошкент давлат медицина институтида жуда кўп устозлардан таълим олди. Аммо ўша, ўттизинчи йилларда Тошкентдаги Жаркўча маҳалласи аҳолисига тиббий хизматда бўлган Равногиннинг оқ халат кийиб, қўлида қора чарм сумкаси билан кетаётганини кўрганда ҳамиша унга ҳавас билан боқарди. Гапнинг сирасини айтганда унда врачликка қизиқишни участка врачи Александр Равногин уйғотган эди.

Шифокорлик касбини танлаб Усмон Соипов янглишмади: Айниқса уруш йилларида унинг тажрибаси анча ортди. Эл-юрт орасида ширин сўз, қўли енгил, меҳр-гиёли врач сифатида танилди.

Орадан йиллар ўтди. Тақдир тақозоси билан Усмон Соиповнинг турли жойларда ва лавозимларда меҳнат қилишига тўғри келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида, жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлигида ишлади, «Медицина» нашриётига салкам ўттиз йил раҳбарлик қилди. Илмий иш қилиб, кўплаб шогирдлар етиштирди, тиббиётга оид рисолалар ёзди...

Нашриёт ходимлари, республика медицина олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, илмий текшириш институтлари, илмий-педагогика коллективлари билан ҳамкорликда медицина фани назарияси ва амалиётига оид дарсликлар ва қўлланмалар, справочниклар, луғатлар, оммабоп рисолаларни чоп эттирди.

У. Соипов бош қўшиб, унинг раҳбарлигида чоп этилган республика тиббиёт олимлари ва малакали мутахассислари қаламига мансуб фан ютуқлари ва янгиликларни ўзида мужассамлаштирган ўнлаб китоб ва рисолалар жумҳуриятимиздагина эмас, Иттифоқ ва чет мамлакатлар китобхонларига ҳам манзур бўлгани қувонарли, албатта. Бундай асарларнинг бир нечтаси Иттифоқимизда ва қардош социалистик давлатларда ўтказилган китоб кўргазмаларида мақтовга, кўргазма ёрлиқлари ва дипломларини олишга сазовор бўлган.

Усмон Соипов эришган муваффақиятлар боиси унинг ғоят меҳнатсеварлиги, ҳалол ва поклиги, бениҳоя одамийлиги ва инсонпарварлигида бўлди. Буни унинг шогирдлари, даволаган беморлари, тарбиялаган фарзандлари вужудан чуқур ҳис қилишади.

Устоз олим, медицина фанлари номзоди, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси Усмон Соиповнинг хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланган. Агар у уруш йиллари олган жанговар орден ва нишонлари, тинч қурилиш давридаги юксак мукофотларининг ҳаммасини тақаман деса, костюмининг бағри етмай қолади.

Вафодор умр йўлдоши, севимли фарзандлар, миннатдор шогирдлар, қадрдон коллектив, дўсту-биродарлар... Инсон учун шулардан ҳам азиз, яқин нарса бўладими? Бахти баркамол инсон деб атагим келди уни. Назаримда барча яхшиликлар Усмон Толиповичга бекаму-кўст насиб этгандай... Аммо унинг нуроний чеҳрасида ўтган етмиш йил қолдирган излар, қордек оппоқ сочлари бу бахтга эришиш осон бўлмаганлигидан дарак беради.

М. ОБИДОВА.

Бухоро давлат педагогика институти — 60 ёшда

БУ ЕРДА МУАЛЛИМЛАР ЎҚИТИЛАДИ

Жумҳуриятимизнинг Бухородаги энг кўҳна педагогика олий ўқув юртларидан бири ўзининг олтмиш йиллигини яна Файзулла Хўжаев номини олиш билан кутиб олмоқда. Ўзбек халқининг бу шавкатли ўғлони номи институтга у ташкил қилинган куни берилган, аммо 1939 йилда институт С. Оржоникидзе номи билан алмаштирилган эди.

«Ҳурмат Белгиси» орденли Бухоро педагогика институти 60 йил ичида унча катта бўлмаган икки йиллик ўқитувчилар тайёрлаш курсидан педагог кадрлар тайёрлаш даргоҳига, илмий, методик ва маданий марказга айланди.

Илғор рус зиёлилари институтнинг ташкил топишида ва ривожланишида катта ёрдам бердилар Россиянинг турли ўқув юртларидан бу ерга профессорлар Ф. А. Трудокова, П. К. Карленко, Н. А. Меркулович, В. П. Смирнов, Л. Н. Перфентьев, Н. А. Збитковский, доцентлар Б. П. Сударева, В. А. Полякова, П. Чернишева ва бошқа кўпгина олимлар келишди.

Институт очилган йили унинг икки факультетида жами 45 талаба ўқирди. Ҳозир ўнта факультетда етти мингдан зиёд талаба таҳсил олмоқда. Институт ҳузурида мактаб директорлари малакасини ошириш факультети, тайёрлов бўлими, тарих ва анатомия-зоология музейи, ботаника боғи, гелиополигон ишлаб турибди. Спорт комплекси, талабаларни соғломлаштириш лагери ҳамда профилакторий бор.

Институт очилганидан буён бу ерда 22 мутахассислик бўйича 42 мингдан зиёд мутахассис тайёрланди. Ҳозир институтнинг кундузги ва сиртқи бўлимларида талабалар ўзбек, рус ва тожик тилларида таҳсил олишмоқда.

Институтда олти талаба Ленин стиденцияси, 13 талаба В. Куйбишев номли стипендия олиб ўқимоқда. Яна А. Навоий, С. Айний, академик И. Мўминов номли ва бошқа стипендиялар бор. 466 нафар ўқитувчининг 15 нафари фан доктори, профессор, 180 нафари фан номзоди, доцент.

— Институтимизнинг истиқболи порлоқ, — дейди институт ректори, тарих фанлари доктори, профессор Ф. Қосимов. — Моддий база ривожланмоқда. Яна битта ўқув корпуси ва талабалар ётоқхонаси қуриш режалаштирилган. Янги кафедралар очилмоқда, янги мутахассисликлар бўйича ўқитиш мўлжалланмоқда, илмий тадқиқот лабораториялари ташкил қилиняпти. Ўқув жараёнини компьютерлаштириш ва ўқитишнинг янги техник воситаларини жорий этиш учун кўпгина ишлар амалга оширияпти.

Институт талабалари ёзги меҳнат семестрларида фаол иштирок этишмоқда. Ҳар йили талабалар отрядларида 450 нафардан 600 нафаргача жангчи иштирок этяпти. Улар қурилишларда, Бухоро вилоятидаги қишлоқ хўжалик ишларида, Россия шаҳар ва қишлоқларида ишлашмоқда. Улар фақат сўнгги уч йилнинг ўзида бир миллион уч юз минг сўмлик иш бажардилар.

И. САФАРОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети, Ўзбекистон ССР Савдо-саноат палатаси ва «УЗАГРОПРОМСЕРВИС» хорижий мамлакатлар билан амалий ҳамкорлик қилиш ассоциацияси

1990 ЙИЛ 1—10 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ

Ўрта Осиё ва Қозоғистон жумҳуриятлари агросаноат комплекси, транспорт, алоқа, савдо ва бошқа халқ хўжалиги тармоқларининг мутахассисларини

«СУМИТОМО КОРПОРЕЙШН» япон фирмасининг ҳомийлиги остида ўтадиган

«Сумитомо—90»

кўргазмасига таклиф этадилар

КЎРГАЗМАДА 30 ДАН ОРТИҚ ЯПОН ВА ҒАРБ ФИРМАЛАРИ ИШТИРОК ЭТАДИЛАР.

Қишлоқ хўжалиги учун энг янги технологиялар, ускуналар, механизмлар, автотехника, алоқа воситалари, шунингдек кенг навлар кўламидаги халқ истеъмоли моллари кўргазма дастуридан ўрин олган.

Бундан ташқари Япон саноати ва қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоқларининг вакиллари бўлмиш 40 кишидан иборат катта япон бизнесменлари гуруҳи ҳам кўргазмага келмоқда. Техникавий ва тижорат сўзлашувлари, ҳамкорлик тўғрисида битимлар ва шартномалар тузиш, бартер муомалаларининг кенг имкониятлари мавжуд.

ЭКСПОЗИЦИЯЛАР ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИНИНГ 1-ПАВИЛЬОНИДА (Энгельс кўчаси, 107-уй) ҲАР КУНИ СОАТ 10 ДАН 18 ГАЧА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

6 ВА 7 ОКТЯБРДА КЎРГАЗМА ЭРКИН КЕЛИБ КЎРИШ УЧУН ОЧИЛАДИ, БОШҚА КУНЛАРДА ТАКЛИФНОМАЛАР БЎЙИЧА КИРИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 39-11-87, Ўзбекистон ССР савдо-саноат палатаси; 55-36-79, «Узагропромсервис» амалий ҳамкорлик ассоциацияси.

КОРХОНАЛАР, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ВА ЖАМОАЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ИЖАРАЧИЛАР ҲАМДА БАРЧА ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР

ДИҚҚАТИГА!

ЎзЛКЁҚ Қашқадарё вилояти, Ғузор ноҳия қўмитасига қарашли

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ «ПРОГРЕСС» ЁШЛАР БИРЛАШМАСИ

ижара ва ижара пудрати муносабатларини тажрибада қўллашнинг энг содда йўлларини кўрсатувчи тавсияларни, ташқи бозорга чиқиш ва солиқлар билан боғлиқ умумий ҳужжатларни ўзбек тилида сотишни

ТАШКИЛ ЭТАДИ

ТЎПЛАМ ВА ТАРЖИМА 165 САҲИФАДАН ИБОРАТ БЎЛИБ, ҚИЙМАТИ 115 СЎМНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ.

Бунинг учун Сиз идора бошлиғи имзо чеккан ва корхона муҳри босилган, ўз манзилгоҳи, ҳисоб-китоб счёти ва банк муассасаси номи кўрсатилган кафолат хатини қуйидаги манзилгоҳга юборсангиз бас:

731300, Қашқадарё вилояти, Ғузор шаҳри, Совет кўчаси, 1-уй, ноҳия комсомол қўмитаси, «Прогресс» ёшлар бирлашмаси. Телефонлар: 21-186, 21-232, 21-493.

ТЎПЛАМ БУЮРТМА ОЛИНГАН КУНДАН ДАРҲОЛ ЖЎНАТИЛАДИ.

ЯНГИ ХЎЖАЛИК ЙИЛИДА, ЯНГИ ИҚТИСОДИЙ УСУЛГА ЎТИШИНГИЗ СИЗГА ИҚТИСОДИЙ САМАРА КЕЛТИРАДИ ДЕБ УМИД ҚИЛАМИЗ.

ҚЎҚОНДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН АЁЛЛАР ПОЙАБЗАЛЛАРИНИНГ

ЯНГИ МОДЕЛЛАРИ

ҚЎҚОН ПОЙАБЗАЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ТАЙЁРЛАНГАН ПИШИҚ, ҚУЛАЙ, МОДАЛИ ОЁҚ КИЙИМЛАРИ ҲАҚЛИ РАВИШДА ХАРИДОРЛАРНИНГ ЭЪТИБОРИНИ ҚОЗОНГАН. БУ БЕЖИЗ ЭМАС.

Моделлар устида тажрибали рассом-модельерлар иш олиб бормоқдалар, илғор технологиялар ва замонавий ускуналар жадаллик билан жорий этилмоқда.

Хусусан, тақдим этилаётган аёллар туфлилари ва этиклари немис ва италян ускуналарида (Шен ва Бомбилли) хориждан келтирилган эгилувчан чармдан тайёрланган. Ранглари эса ҳар хил — оч, тўқ, ёрқин.

ТУФЛИЛАР — учлик, ўртача пошнали. Баҳоси — 17—21 сўм.

ЭТИКЛАР — ичига мўйна қопланган, полиуретан тагчармли, модали қўшимча деталлар билан безатилган. Баҳоси — 60 сўмгача.

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДАГИ БАРЧА ПОЙАБЗАЛ МАГАЗИНЛАРИДА САВДОГА ҚЎЙИЛГАН.

ҚЎҚОН ПОЙАБЗАЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҲАМКОРЛИГИ

Умумиталия меҳнат конфедерацияси Тоскана минтақа комитети делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишди. Делегацияга умумиталия меҳнат конфедерацияси Тоскана минтақа комитети котиби Валерио Ванетти бошчилик қилди. Делегация Ўзбекистон касаба уюшмалари федерациясининг таклифига мувофиқ жумҳуриятимизга келган эди.

Меҳмонлар саноат корхоналари, колхозлар, ташкилотларда бўлдилар, касаба уюшмаларининг фаоллари билан учрашдилар.

25 сентябрь куни Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов делегация аъзоларини қабул қилди.

Давра суҳбати бўлди, унда касаба уюшмалари фаолияти ҳақида ахборот алмашилди. Инсон ҳуқуқлари, халқлар фаровонлиги, одамларнинг сиҳат-саломатлиги ва бахт-саодати учун курашда куч-ғайратларни бирлаштириш юзасидан қўшма баёнот тайёрланди.

(ЎзТАГ).

• Ўзбекистон ССР Прокуратурасида

ФУҚАРОЛАР ҲАЁТИ ҚОНУН БИЛАН МУСТАҲКАМ ҲИМОЯ ҚИЛИНСИН

Ўзбекистон ССР прокуратурасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг мувофиқлаштирувчи кенгаши ўтказилди. Жумҳуриятда жиноятчиликнинг шафқатсиз шаклларига, жумладан қасддан одам ўлдиришга қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Жиноятчиликни фош этиш ва тергов қилишга оид ишларни яхшилаш йўллари муҳокама қилинди.

Бу борада жиддий ташкилий ва амалий чоралар кўрилганлигига қарамай, вазият ҳамон анча таҳликали бўлиб қолаётганлиги айтиб ўтилди. Бултур Ўзбекистонда қасддан одам ўлдириш ундан олдинги йилдагига нисбатан 31 фоиз кўпайди. Шу йилнинг биринчи ярмида ана шундай жиноятларнинг кўпайиш даражаси сақланиб қолди, 539 та шундай жиноят қайд этилди. Сирдарё, Наманган, Андижон, Самарқанд вилоятларида, Тошкент шаҳрида аҳвол айниқса оғир.

Ўтказилган таҳлил шаҳарлар ва посёлкалар ҳудудида содир этилган қасддан одам ўлдиришларнинг қарийб учдан икки қисми жамоат жойларида юз бераётганлигини кўрсатди. Бундай жиноятлар айниқса оилавий — турмуш можаролари заминида, ароқчилик хуружлари чоғида, безорилик туфайли содир этилмоқда.

Ичкиликбозликка, нашавандликка қарши курашнинг сусайтириб юборилганлиги ашаддий жиноятчилик камаймаётганлигига кўп даражада кўмаклашмоқда. Деярли ҳар икки одамнинг бири маст ва нашавандлик ҳолатида, ҳар учтасидан бири илгари судланган кишилар томонидан содир этилмоқда. Ана шундай жиноятларнинг уч фоизи балоғатга етмаган ёшлар томонидан амалга оширилмоқда. Жиноятлар содир этишда совуқ ва ўт очиш қуролидан фойдаланиш сезиларли даражада кўпайди.

Кенгаш қатнашчилари ижтимоий шарт-шароит паст даражада эканлигидан келиб чиқадиган салбий ҳолатлар заминида хатарли жиноятчилик кўпаяётганлигини таъкидладилар. Жамоат турмушини демократиялаш натижасидаги ижобий ўзгаришлар билан бир қаторда аҳолининг бир қисмида, айниқса мустаҳкам ҳаётий иродага эга бўлмаган ёшлар орасида ахлоқий бузилишлар содир бўлмоқда. Улар ҳамма нарсада ўзларига эрк бераётганликлари, Қонунни ҳурмат қилмаётганликлари намоён бўлмоқда.

Кенгаш содир этилган ҳар бир жиноят учун жазо муқаррарлигини таъминлаш мақсадида тергов аппарати фаолиятини яхшилашга, прокурор назоратини такомиллаштиришга қаратилган аниқравшан қарорлар қабул қилди. Ичкиликбозликка, нашавандликка, ашаддий жиноятчиликка қарши курашни кескин кучайтириш — бунинг учун Қонуннинг бутун кучидан ва халқ депутатлари советлари ижроия комитетлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, жамоатчилик имкониятларидан фойдаланиш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди. Маҳаллаларда, уй комитетларида, милиция участка инспекторлари томонидан ғоят жиддий ташвиқот ишлари ўтказилиши зарур.

Мамлакат Президентининг Фармонига биноан совуқ ва ўқ отиш қуролини, ўқ-дори ва портловчи моддаларни қонунга хилоф равишда ўзи билан олиб юрганлик, сақлаганлик, харид қилганлик, тайёрлаганлик ва сотганлик учун жавобгарликни кучайтиришга қарор қилинди. Ички ишлар идоралари жиноий қидирув, бошқа оператив хизмат ишларининг ҳозирги ғоят паст даражасини оширишга доир вазифалар ўртага қўйилди.

Кенгаш иштирокчилари оғир жиноятларнинг кўпи турмушда ижтимоий-фойдали меҳнат билан банд бўлмаган кишилар томонидан содир этилаётганини таъкидлаб, жамиятга зид, заракунанда турмуш тарзи учун жавобгарликни кучайтириш, турмушдаги ҳуқуқ бузишлар учун маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги қонунларни янада самарали қўлланиш зарурлигини айтдилар.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ: ЧАВГОН ЎЙНАТИБ

«Андижанка» қизлари мавсумни кўтаринки руҳда ўтказмоқдалар. Хоккейчиларимиз яшил майдон узра чавгон ўйнатишни ўрнига қўйишмоқда. Улар СССР кубогини қўлга киритиб, мухлисларни мамнун этишганди. Бугунги кунда эса чемпионат ўйинларини ҳужумкорлик билан ўтказиб, пешқадам бўлиб олишди. Вакилларимиз Бокуда «Рабитачи» командаси билан ўйинда ғалаба (2:0, 2:1) қозониб, жами очколарини 40 тага етказишди. Биринчи ўринда бораётган Борисполнинг «Колос» коллективи эса Москва жисмоний тарбия олийгоҳи талабаларига ютқазиб (0:1, 1:3), 38 очко билан иккинчи ўринга тушдилар. Олмаотанинг «Связист» коллективи шунча очко билан учинчи ўринда бормоқда.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

● ШАРҚИЙ МИНТАҚА. Биринчи лигага бевосита ўтиш учун даъвогарлик қилаётган коллективлар ўйинлари мухлисларда яхши таассурот қолдирмоқда. Жумҳуриятимизнинг 7 командаси мавқеини мустаҳкамлашга уринмоқда. Навбатдаги учрашувларда Ўзбекистон командалари қуйидаги натижаларга эришдилар: «Сўғдиёна» — «Химик»—1:2, «Нефтяник» — «Спартак» — 5:1, «Автомобилист» — «Навбаҳор»—3:0, «Амур»—«Зарафшон»—2:0. Ҳозир «Нефтяник» 46 очко билан биринчи ўринда бормоқда. «Навбаҳор» 41 очко билан тўртинчи ўринни эгаллаб турибди.

В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунуни қошидаги

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича лавозимларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудир: социализм назарияси;

Доцент: сиёсий иқтисод.

ТАНЛОВ МУДДАТИ — 22 ОКТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар қуйидаги манзилга юборилсин: 700000, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 60 «а» уй, малака ошириш институтининг кадрлар бўлими. Телефонлар: 34-81-83, 34-81-63.

Й. ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИНИНГ

сиёсий иқтисод кафедраси мудири бўш лавозимига илгари эълон қилган конкурси

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

(«Совет Ўзбекистони» газетасининг 11 сентябрь сонига қаралсин).

«Ўзбеклес» Иттифоқ-жумҳурият ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Ўзбекистон ССР Ўрмончилик тармоқлари ходимлари касаба уюшмасининг Марказий Комитети касаба уюшмаси Марказий Комитети раиси П. Г. Нурмирзаевга онаси

Собирахон ИСОҚОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар почта алоқаси ва матбуот тарқатиш ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бирлашма бошлиғи

Усмонали Исмоилович ИСМОИЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети жамоаси Давлат комитети коллегиясининг аъзоси, жумҳуриятда хизмат кўрсатган алоқачи, Тошкент телевизион марказининг директори

Ҳамидилла Убайдуллаевич НАЗИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОНДА МАЛАЙЗИЯ ҲАФТАЛИГИ

АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР

25 сентябрь куни Малайзия расмий делегациясининг аъзолари, корчалоплар Ўзбекистоннинг бир қанча вазирликлари ва идораларига бордилар.

Ўзбекистон ССР савдо-саноат палатасида икки томонлама иқтисодий ҳамкорлик масалалари кўриб чиқилди. Суҳбатда жумҳурият саноати турли тармоқлари ва ташқи савдо бирлашмаларининг мутахассислари қатнашдилар.

Меҳмонлар жумҳурият давлат қурилиш комитетига бордилар. Бу ерда Бухоро, Самарқанд, Хива шаҳарларида биргаликда меҳмонхоналар қуриш масалалари муҳокама қилинди.

Делегация аъзолари Ўзбекистон ССР Енгил саноат вазирлигида чет мамлакатларга юбориладиган моллар кўргазмасини кўздан кечирдилар.

(ЎзТАГ).

Муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.